

6 ГРУДНЯ - ДЕНЬ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ

Президент України – Верховний Головнокомандувач Збройних Сил Віктор Янукович привітав військовослужбовців і ветеранів з 20-ю річницею Української армії.

«Ми з вдячністю шануємо тих, хто присвятив своє життя служінню Вітчизні, хто стояв біля витоків створення нашої війська, хто нині стоїть на захисті держави, забезпечує мир і спокій наших громадян», — сказав Глава держави на урочистостях з нагоди 20-річчя ЗСУ.

Президент наголосив, що створення дієздатної й ефективної армії є важливим кроком у становленні незалежної держави, яка оберігає свій суверенітет і територіальну цілісність. Віктор Янукович зазначив, що українську армію очікують радикальні зміни. Він переконаний, що вирішенню нагальних проблем Збройних Сил покликаний сприяти оборонний бюджет 2012 року. В ньому, за словами Президента, передбачено втричі збільшити видатки на розвиток озброєння та військової техніки, майже вдвічі — на підготовку військ.

В. Янукович висловив переконання, що за двадцятирічну історію незалежності Збройні Сили України відбулися як надійний чинник національної безпеки. «Наша мета — створення сучасної професійної, потужної, технічно оснащеної і мобільної армії, яка виступатиме надійним гарантом безпеки нашої держави», — сказав Президент.

В. Янукович побажав українським військовослужбовцям подальших успіхів у вдосконаленні своєї майстерності, на снаги та віри в силу власної держави. З нагоди свята Президент вручив державні нагороди.

ПОСВАТАЛА... РОЗВІДКА

За своє сімейне щастя Ірина та Володимир Данилки з Перевального у буквальному смислі можуть дякувати розвідці, точніше, розвідроті — тоді окремої механізованої бригади, а нині — бригади берегової оборони ВМС ЗСУ України. Взаємні симпатії, іскра кохання спалахнули саме там. Раз і назавжди. Бо коли вже визначиш, як у нас кажуть, з ким пішов би у розвідку, то це — безповоротно.

А щодо самої професії, то пер-

шою шлях до неї торувала тендітна Ірина. На той час вона, корінна кримчанка, вже служила ротним радіотелефоністом, тоді як Володя, старшкурник профільного факультету військового ВНЗ, тільки-но приїхав у Перевальне на стажування. Відтоді, майже десять років, вони разом — служать, виховують сина і доньку. Прикметно, що чоловік вряди-годи консультиється у своєї «слабкої половини» саме у деяких професійних питаннях. Пояснення просте: його Ірина як

оператор БРМ-1К (бойової розвідмашини) непогано розуміється на її навігаційній апаратурі, «набила руку» на ній під час польових занять. І навіть частково освоїла суміжну спеціальність механіка-водія. Принаймні, керувати бойовою розвідмашиною старший матрос Ірина Данилко теж уміє. А ще, виявляється, дасть фору багатьом бійцям (на одному із зборів розвідників на спір обійшла навіть самого ротного) у виконанні нормативу з розбирання-складання автомата. Так що розвідка у Данилків — справа сімейна.

Зрозуміло, що розвідники мають бути готовими до всього у

житті, і до тривалих розлук також. Таке вже двічі траплялось у їхньому житті — три роки тому Володимир аж 9 місяців перебував у США, де навчався у тамтешній Школі офіцерів морської піхоти. А ще через рік настав той час, як поетично висловився б поет Володимир Сосяра, «коли потяг у даль загуркоче». Навіть не один, бо старший лейтенант Володимир Данилко відбув до Косова, до нового місця служби у складі спільного українсько-польського миротворчого батальйону сил КФОР, аж двома фірмовими швидкими потягами. В «Укрполбаті» в офіцера була відповідальна посада начальника розвідки (мається на увазі національної складової підрозділу — Авт.). А що ж Ірина?

— Раз його туди призначили, — каже розвідниця Ірина, — значить, так потрібно. Це навіть вдома не обговорювалось. До того ж, я знала, що Володя добре підготовлений до цієї місії. Хоча, звичайно, з дитьми дуже переживали і з нетерпінням чекали чергового побачення по «скайпу»...

Нині військова служба сімейного розвідувального тандема продовжується у Перевальному. Ірина — на тій самій посаді, а Володимир Данилко, вже капітан, також у тій же бригадній розвідці, але вже на вищому, відповідальнішому посту.

Василь САДОВСЬКИЙ
На фото: подружжя Данилків з Перевального

«ЧОРНІ БЕРЕТИ» КРИМУ
ПОПОВНИЛИСЯ НОВОБРАНЦЯМИ З УСІЄЇ УКРАЇНИ —
ЧИТАЙТЕ СТОР. 6

НА ПОДВИЖНИКАХ СВІТ ТРИМАЄТЬСЯ!

Влітку українські газети писали про шляхетну акцію мешканців давнього козацького села Левки, що на Чернігівщині, — там сорок пенсіонерів вирішили кинути виклик руїні. Вони власними силами відремонтували напівзруйнований сільський клуб, а також розбили великий парк у центрі села. Телебачення також не лишилося осторонь — про подію дізналися в різних куточках України. В одній з газет навіть дали адресу керівника акції — Миколи Валька, я йому відразу ж і написав. Так почалося наше листування. Я поінформував про ініціативу чернігівців багатьох галичан, а від левківчан дізнавався про небайдужих людей із інших регіонів. Сподіваюся, що й нашим читачам буде цікаво дізнатися про те, як одна лише добра справа запалює серця багатьох людей.

Однією з перших відгукнулася на вищезгадану публікацію киянка Валентина Куклишин, лісівник за фахом. Про неї саму також варто сказати декілька слів. Рік тому завдяки її ініціативі у районному містечку Тарашці, що на півдні Київської області, школярі і дорослі посадили парк. І не будь-де, а саме на місці розстрілу євреїв у 1941 році. Собівартість виконаних робіт — декілька тисяч доларів. Одне лиш вивезення сміття з Глибокого Яру (місцеві жителі тепер частіше почали вживати назву «Бабин Яр») зайняло три дні. А посадковий матеріал, ландшафтний дизайн? Однак тарашанці не пасували перед труднощами, а згуртувалися і створили парк власними силами.

(Продовження на 4-й стор.)

На фото — відкриття врятованого клубу в с. Левки

Ганна ГЕРМАН

А МОЖЕ, КОНСУЛУ – КОНСУЛОВЕ?

ВЛАДИМІРСЬКИЙ

На фото – В. Андреев

«ПОКИ МИ З ВАМИ ЖИВІ, НІХТО НЕ БУДЕ МАТИ ПРАВО ЗМЕНШИТИ КВОТИ ДЛЯ УКРАЇНСЬКОЇ ПІСНІ...»

Радник Президента – керівник Головного управління Адміністрації Президента з гуманітарних і суспільно-політичних питань Ганна Герман виключає скорочення квоти національного аудіовізуального продукту в ефірі телерадіокомпанії.

Про це вона сказала в інтерв'ю телекомпанії «5 канал» 3 грудня.

«Поки ми з вами живі, поки ми з вами працюємо й маємо вплив на ситуацію, ніхто не буде мати права зменшити квоти для української музики в теле- і радіо-ефірі», — заявила радник Президента.

Герман висловила думку, що влада багато робить для захисту й збереження національної культури й культурної спадщини.

Зокрема, за її словами, вжито всіх необхідних заходів для припинення будівництва в буферній зоні національного заповідника «Софія Київська», і надалі таке будівництво вестися не буде.

Радник Президента також закликала громадян повідомляти органам влади про всі виявлені порушення.

Як повідомлялося раніше, 3 листопада Верховна Рада скоротила квоту національного аудіовізуального продукту з 50% до 25% в ефірі телерадіокомпанії.

8 листопада Голова ВР Володимир Литвин доручив парламентському комітету з питань свободи слова й інформації підготувати уточнення до цього закону.

КРИМСЬКА СВІТЛИЦЯ
ЗАСНОВНИКИ:
Міністерство культури і туризму України, Всеукраїнське товариство «Просвіта» імені Тараса Шевченка, трудовий колектив підприємства «Об'єднана редакція газети «Кримська світлиця»

За вагомий внесок у справу українського національного відродження, розбудову та зміцнення Української держави редакція газети «Кримська світлиця» нагороджена медаллю Всеукраїнського товариства «Просвіта» «БУДІВНИЧИЙ УКРАЇНИ»

Головний редактор
Віктор КАЧУЛА

Газета зареєстрована Міністерством юстиції України
Ресстраційне свідоцтво КВ № 12042-913ПР від 30.11.2006 р.
Індекс: 90269

Редакція не завжди поділяє думки авторів публікацій, відповідальність за достовірність фактів несуть автори.

Рукописи не рецензуються і не повертаються. Літутування з читачами - на сторінках газети.

Редакція залишає за собою право скорочувати публікації і виправляти мову.

ТЕЛЕФОНИ:
головного редактора - (0652) 51-13-24
відділів - 51-13-25

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ:
95006, м. Сімферополь, вул. Гагаріна, 5, 2-й пов., к. 13 - 14
e-mail: kr_svit@meta.ua
http://svitlytsia.crimea.ua

Друкарня:
ТОВ «Мега-Поліграф»
вул. Марка Вовчка, 12/14
Київ, 04073

Видавець - ДП «Газетно-журнальне видавництво Міністерства культури і туризму України»
Директор
Олеся БІЛІШ
03040, м. Київ, вул. Васильківська, 1, тел./факс (044) 498-23-63
Р/р 37128003000584
в УДК у м. Києві
МФО 820019
код ЄДРПОУ 16482679
E-mail:
vidavnictvo@gmail.com

Передплатна кампанія на видання ДП «Газетно-журнальне видавництво Міністерства культури України», в т. ч. і на тижневик «Кримська світлиця», здійснюється за наступними реквізитами: вул. Васильківська, 1, м. Київ, 03040, 2 поверх, 6 корпус. Відповідальна особа за передплату - Іван Порхун.
Тел./факс (044) 498-23-64.

Посеред випаленого, провінціалізованого і гомогенізованого інформаційного поля міста час від часу таки відбуваються сплески, традиційно внесені ззовні. Так, минулого місяця всі агенції галасували про сталінобус у Севастополі, а виявилось, що координатори акції залишилися дуже задоволені одним тим, що про них було згадано в Інтернеті та на телебаченні. Тоді ж отримав світову славу і генеральний консул Російської Федерації у Сімферополі Володимир Андреев, який пишався тим, що, живучи в українському мовному середовищі півтора року, досі не розуміється на інструкціях до ліків. А не треба займатись самолікуванням! Хіба не лікар виписує рецепти при захворюванні?

Нагадаю, йдеться не про простого переселенця з Вологди, а про генерального консула сусідньої, але дружньої держави, який мусив би знати мову країни перебування і не робити намірів втручатись у наші внутрішні справи.

Нагадаю, що вимоги інструкцій до ліків російською мовою у нас в Севастополі традиційно вимагають російські націоналісти і проросійські комуністи. Цікаво, з ким із них асоціює себе п. Андреев?

Замість того, щоб зрозуміти свою засадничу помилку, генеральний консул продовжує популяризувати в територіально українських ЗМІ свої погляди. У тижневій підсумковій програмі на націоналістичному проросійському телеканалі НТС Володимир Андреев змушений був відповідати на запитання їхнього журналіста, обличчя якого їхній оператор навчений показувати розміром на півекрана. Ви будете сміятись, але журналіст прямо-таки вимагав, щоб Росія здійснювала достатній тиск на Україну задля досягнення для російської мови статусу державної в Україні.

Треба сказати, що дипломатичному п. Андрееву не сподобався термін «політичний тиск».

Але потім «Остапа понесло» і він почав глаголити про

«неприродну і спотворену» мовну ситуацію в Криму, про порушені права російськомовних людей на вживання російської мови. Ну ось коли українцеві у побуті вживає російську мову, чи мусить його захищати Росія і персонально Володимир Андреев? Але ж хіба той журналіст запитає про такий казус?

Далі – більше. Виявилось, що утиски російської мови в Криму і Україні продовжуються, незважаючи на те, що до влади прийшли, за словами п. Андреева, «інші люди».

Звідки консулу РФ знати, що в будь-якому газетному кіоску Криму не знайти газети українською мовою, ба, навіть київські російськомовні – рідкість? Книги у крамницях, новини і фільми, пісні в радіопросторі – максимум російської мови. І чиїхось заяв чи фактів утисків російської мови – катма. Тут он часу і освіти не вистачає робити правильний наголос у слові «український» або звернутись до словника Даля чи Ожегова. Хоча на початку листопада прес-секретар Міністерства закордонних справ Олександр Дікусаров повідомляв: «Ми придбали й передали через посла Росії в Україні пану Андрееву підручник з української мови для російськомовних людей і російсько-український розмовник. Ми сподіваємось, що це допоможе пану Андрееву виконувати свої обов'язки». Мабуть, через захист прав російськомовних громадян просто ніколи навіть проглянути ті книги.

Зате далі – знову якісь сліди дипломатії: «Територія, де

ТИМ ЧАСОМ...

У Москві на Триумфальній площі було затримано близько 600 учасників несанкціонованої акції протесту проти офіційних підсумків виборів до Держдуми Росії.

Як передає радіо «Свобода», багато учасників акції досі перебувають у відділеннях поліції. Повідомляється, що кілька людей були жорстоко побиті під час затримання, їм знадобилася медична допомога.

У Петербурзі в ході аналогічної акції напередодні було затримано 250 осіб.

У соціальних мережах в Інтернеті з'явилися заклики провести 10 грудня акції протесту проти порушень на виборах у десятках міст Росії. У групи, присвячені цим подіям, уже вступили тисячі користувачів. Погоджено мітинг 10 грудня в центрі Москви, його організовує рух «Солідарність».

5 грудня Центрвирборчком Російської Федерації оприлюднив попередні результати парламентських виборів, згідно з якими правляча партія «Єдина Росія» набрала 49,54%. На другому місці опинилася КПРФ з 19,16% голосами, «Справедлива Росія» отримала 13,22%, ЛДПР – 11,66%.

Міжнародні спостерігачі ОБСЄ і ПАРЕ розкритикували вибори в Держдуму за «безліч порушень, включаючи викидання бюлетенів і втручання влади». Тим часом, спостерігачі від СНД заявили, що вибори пройшли без порушень...

ф. П-1

Державний комітет зв'язку та інформатизації України

АБОНЕМЕНТ

На газету **90269**
журнал (індекс видання)

«Кримська світлиця»

(найменування видання)

Кількість комплектів

на 200 ___ рік по місяцях

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----

Куди

(поштовий індекс) (адреса)

Кому

(прізвище, ініціали)

ДОСТАВНА КАРТКА-ДОРУЧЕННЯ

ПВ місце літер

На газету **90269**
журнал (індекс видання)

«Кримська світлиця»

(найменування видання)

Вартість передплати ___ грн. ___ коп. Кількість комплектів

на 200 ___ рік по місяцях

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----

поштовий індекс

місто село

код вулиці

область

буд. корп. кв.

район

вулиця

прізвище, ініціали

НА 2012 РІК «КРИМСЬКУ СВІТЛИЦЮ» МОЖНА ПЕРЕДПЛАТИТИ НА ПОШТІ!

Індекс газети в каталозі передплатних видань України – 90269. Вартість передплати на 1 місяць – 8 грн. 01 коп., на три – 24 грн. 03 коп., на півроку – 48 грн. 06 коп.

Закликаємо читачів – давніх і нових – підтримати свою газету й передплатити «Кримську світлицю» не лише для себе! Зробіть подарунок своїй школі, бібліотеці, рідним, знайомим: чим більше у нас буде шанувальників, тим надійніше у газети майбутнє і менше шансів на повторення тих негараздів, які довелось пережити редакції разом з читачами за останні півтора року.

Через порушені договірні стосунки придбати «Світлицю» в кіосках «Союздруку» (крім м. Києва) поки що не можна, тому краще скористатися послугами пошти.

З усіх питань стосовно передплати звертайтеся за адресою:

03040, м. Київ, вул. Васильківська, 1, ДП «Газетно-журнальне видавництво Міністерства культури і туризму України», Іван Порхун.

Тел./факс: (044) 498-23-64
електронна пошта –
nvu.kultura.porhun@gmail.com

Поточні номери газети можна отримати також і в редакції.

Конт. телефони: (0652) 51-13-24,
51-13-25

«ДЕНЬ ПЕРЕМОГИ» ДЛЯ ЧОРНОБИЛЬЦІВ

Якщо 26 квітня вважається днем Чорнобильської трагедії, то 14 грудня чорнобильці називають днем перемоги. Ця дата збігається з датою закриття Чорнобильської АЕС, і її виділив серед інших Президент Ющенко, назвавши Днем вшанування чорнобильців-ліквідаторів.

Але нинішній «день перемоги», схоже, чорнобильці пов'язують з дещо іншим явищем. Сьогодні по іншій бік барикад вони вбачають представників Кабінету Міністрів України, а насамперед «соціального» міністра С. Тігіпка, заклопотаного скороченням соціальних програм і економією бюджету.

З'ясувати, що ж таки насправді відбувається з чорнобильськими пенсіями і які настрої панують серед його побратимів, я спробувала у виконуючого обов'язки голови ради Кримської республіканської асоціації «Пам'ять Чорнобиля» Геннадія Вікторовича ЛУЦЕНКА (на фото).

Вийти на цю людину було не так уже й просто. Кримські чорнобильці останнім часом розпоршились, створили кілька організацій. Лише навесні було започатковано координаційну раду, куди увійшли керівники чотирьох із них, і з'явилася надія на реальне об'єднання людей, які ще у 1996 році всі були членами організації «Пам'ять Чорнобиля» на чолі з Олександром Вторушиним, з яким і довелось мені спілкуватися задля газетної публікації.

Геннадій Вікторович мене теж не розчарував. І хоча він не схильний був вдаватися до життєвих перипетій приватного характеру, які знівели життя колісним таким сміливим і відчайдушним людям, але дав зрозуміти — стан здоров'я не одного з них позбавив і сім'ї, і житла. А його п'ятирічна робота в складі комісії при Міністерстві праці і соціальної політики АРК зі встановлення статусу чорнобильців дозволила багато що побачити і почути. Передбачаючи нову перереєстрацію (іншими словами, чистку, перевірку), Г. Луценко побоюється, що та негативно позначиться передовсім на долях заслужених людей, котрі не переймалися ретельним оформленням документів, як це робили ті, хто був зацікавлений у першу чергу в соціальних дивидендах. Саме це показала перереєстрація 1997 року. Люди, котрі працювали в надзвичайних умовах, не завжди могли одержати щодо цього архівні довідки, і добре тим, хто, перебуваючи у відрядженні, забрав цей документ з собою, бо термін його офіційного зберігання лише три роки. А що вже говорити про військовослужбовців, у яких ніхто не питав, де вони хочуть служити, і хто з них, не маючи статусу чорнобильця, уже втратив здоров'я? Тепер вони одержують мінімальні пенсії.

Ще одна із проблем, на якій наголосив Геннадій Луценко, це складнощі щодо встановлення причини інвалідизації. Питання ці розглядаються переважно в Дніпропетровську, і якщо людина захворіла більш як через 5 років після перебування на ЧАЕС, довесте зв'язок поміж тим та іншим дуже непросто. Загалом же Геннадій Вікторович розповів:

— Одержати та підтвердити статус чорнобильця дедалі важче. Якщо раніше для тих, хто їхав на ліквідацію наслідків чорнобильського лиха, достатньо було мати лише запис у військовому квитку, то тепер цього замало. Треба, щоб усе було ретельно розписано: дати в'їзду в конкретний населений пункт, виїзду, скільки там проведено часу, робочий табель з печатками, підписами та багато іншого. Але такі документи є далеко не у кожного. Втім, хай вас не дивує, якщо почуєте, що у Верховній Раді кілька сотень осіб мають ретельно оформлені чорнобильські документи і статус чорнобильця-інваліда. Бо в Чорнобилі постійно з'являлися перші особи високосоюзного і українського рівнів, які брали участь у роботі комісії. І хоча їхнє перебування в небезпечній зоні могло тривати лише кілька днів, саме їхні зарплати, на основі яких нараховувалися пенсії, можуть давати підстави для отих за-

хмарних сум, якими дорікає уряд рядовим чорнобильцям.

У такий спосіб ми і перейшли з Геннадієм Вікторовичем до обговорення найбільш болючого: то хто ж сьогодні з'їв наше сало? І, як можна було вже довідатися з теленовин, згідно із законом, ухваленим ще у 1991 році, пенсія чорнобильців-інвалідів усіх трьох груп не могла бути нижчою за 10, 8, 6 мінімальних пенсій за віком. Хоча для реального розрахунку використовувалась таємнича цифра 19 грн. 91 коп. (такої пенсії ніхто не одержував). Але ж раніше, помноживши її на 10, 8 або 6, можна було одержати цілком пристойні суми. За уряду Ю. Тимошенка замість вказаної умовної цифри було взято вже реальну мінімальну пенсію, і чорнобильцям, здебільшого через суди, були встановлені пристойні пенсії та винесено постанови, згідно з якими Пенсійний фонд мав виплатити їм за кілька років недоотримані гроші, що могло становити 60-80 тисяч гривень. У Криму відсудили собі пенсії близько 800 осіб.

Але дію таких судових рішень ВР України призупинила. А з 23 листопада для інвалідів першої групи сума пенсії мала становити не менше 180% від мінімальної. Для інших — 130 і 120 процентів. Це і стало для чорнобильців справжнім шоком, який вивів людей на вулиці.

Кабмін змушений був цифру, що утворювала основу для розрахунків, збільшити. Тепер інваліди I групи мають одержувати не менше 285% від мінімальної пенсії за віком. Але реально це не 5 тис. 400 грн. (хоча таку суму називають середньою), а лише приблизно її половина, у всякому разі для переважної більшості. Для інших груп відповідно меншому відсотку вона буде ще меншою. Ось чому таке пенсійне забезпечення і не викликає серед чорнобильців особливого захоплення.

А ще Геннадій Луценко багато розповідав про інші проблеми чорнобильців, яких чимало накопичилося за ці роки. Це практична відсутність допомоги на лікування (бо називати допомогою 48-51 грн. на рік якийсь язык не повертається). Додаткові 320 грн. чорнобильцям I категорії в народі теж прозвали «гробовими», хоча вони виділяються на харчування, а не на щось інше. Полікуватися в санаторії — теж проблема, навіть якщо вдасться одержати путівку, то лише в той санаторій, який виграє тендер. А це, як правило, Захід України, тож виникають додаткові труднощі з дорогою, з акліматизацією, у той час, як маємо в Криму прекрасну санаторно-курортну базу. Щоправда, за уряду Ю. Тимошенка з'явилася постановна, якою обіцялося відшкодування середньої вартості путівки, котру чорнобильць може придбати самостійно. Але згодом з'ясувалося, що сума компенсації реально становитиме хіба що десяту частину цієї вартості — 245 грн.

За 6 років не було придбано для чорнобильців жодної квартири, які брали участь у роботі комісії. І хоча їхнє перебування в небезпечній зоні могло тривати лише кілька днів, саме їхні зарплати, на основі яких нараховувалися пенсії, можуть давати підстави для отих за-

поки що на рівні побажань.

Геннадій Луценко повідомив, що три роки тому в Криму було розроблено регіональну програму, яка містить 34 пропозиції щодо поліпшення життя чорнобильців. Та вона увесь цей час перебуває на узгодженнях то в Раді міністрів, то у Верховній Раді. Але навряд чи таку комплексну програму буде ухвалено. А поки що замість землі під будівництво чорнобильцям пропонують власну алею на Абдалі. Та подібні почесті більше схожі на знущання.

Втім, Геннадій Луценко зауважує, що діалог з урядом Криму таки існує. Але ж усі найважливіші питання вирішуються в Києві.

— Та і робота кримського уряду залишає бажати кращого, — наголошує мій співрозмовник. — Чи потрібні сьогодні нашим інвалідам I групи 30 автомобілів? На них будуть роз'їжджати хіба що їхні окуни. А за цим стоять чималі гроші, які можна було б використати на реальну допомогу багатьом людям. А 14 млн. гривень, які було викинуто на реконструкцію вулиці Горького, — хіба це по-господарськи?

— Тож які настрої сьогодні серед кримських чорнобильців?

— Загалом — негативні, як і по усій країні. Думаю, цей градус збільшиться, коли в січні люди одержать нові, остаточні пенсії. Якщо офіційний Київ продовжуватиме таку політику, можливий соціальний вибух.

— Чи можете пригадати, яким був Чорнобиль особисто для вас?

— Перше враження було непоганим. До того я працював у Нижньогірському ДАІ, і серед нас шукали добровольців для відрядження на місце катастрофи. Я погодився, бо у всіх були якісь поважні причини, аби не їхати. У Чорнобилі входив до батальйону ДАІ із забезпечення дорожнього руху. І реально навантаження було значно меншим, ніж у Нижньогірську. Почувався непогано. Бо радіація вплинула одразу ж на людей, які мали хронічні хвороби, і їх вивезли з небезпечної зони. Мої проблеми зі здоров'ям розпочалися значно пізніше. Тож встиг відпрацювати з 10 червня до 30 жовтня того сумнозвісного 1986 року. Незабаром став інвалідом II групи.

А тепер трохи статистики. На сьогодні в Криму проживає 7856 чорнобильців; 1062 — інваліди. З них: 3264 — ліквідатори (768 — інваліди); дітей-інвалідів — 5; всього дітей — 1683, вдів — 178.

Цифри ці постійно змінюються у бік зменшення. Хтось — назавжди перестає потребувати державної допомоги. Діти, які досягли повноліття і мають задовільний стан здоров'я, втрачають свій статус.

Іхати страйкувати до Києва кримські чорнобильці, за свідченням Г. Луценка, не збираються. Вони все-таки мають можливість бути почутими владою у себе вдома. Хоча здебільшого одержують від цього лише моральне задоволення. Але перед ними не виростають парканів, а міський голова навіть звітує про те, як займається благоустроєм Сімферополя. І, окрім обіцяної алеї на кладовищі, мають чорнобильці ще й меморіал у Гагаринському парку, де відбуваються урочистості. А їхній «день перемоги» — поки що 14 грудня.

Тамара СОЛОВЕЙ

ТИМ ЧАСОМ...

ЧОРНОБИЛЬЦІ ПРОДОВЖУЮТЬ ГОЛОДУВАННЯ

Протестуючі в Донецьку чорнобильці розчаровані скасуванням зустрічі з Президентом України Віктором Януковичем, яка була запланована на вівторок біля обласного Пенсійного фонду, де з 15 листопада проходить голодування ліквідаторів аварії на ЧАЕС. Про це сказав голова обласної організації інвалідів-чорнобильців «Чорнобиль Єдність» Микола Гончаров, передає кореспондент УКРІНФОРМУ.

«Ми розчаровані скасуванням зустрічі з Віктором Януковичем. Учасники акції — не екстремісти і не терористи, як нас намагаються представити. Цю думку ми хотіли донести Главі держави, але нам не дали це зробити», — підкреслив М. Гончаров. За його словами, голодуючих чорнобильців декілька разів запускали в будівлю обласного відділення ПФУ і в актовий зал, де були встановлені мікрофони для спілкування з Главою держави. А після цього їх попросили повернутися в наметове містечко, де чорнобильців відвідав голова облдержадміністрації Андрій Шишацький.

Під час переговорів з ним протестувальники відмовилися покинути намети і зажадали проведення позачергової сесії облради, на якій влада має назвати винних у загибелі шахтаря-інваліда Геннадія Копольова.

Нагадаємо, що в ході робочої поїздки Президент України В. Янукович відкрив доменну піч на Єнакієвському металургійному заводі. Глава держави оглянув відреставрований музей двічі Героя Радянського Союзу космонавта Георгія Берегового і відвідав сквер його імені, де поклав квіти до пам'ятника. Президент також поспілкувався з жителями Єнакієвого.

Президент України Віктор Янукович заявляє, що він проти скорочення пільг чорнобильцям, як і іншим соціально незахищеним верствам населення. Як передає кореспондент УНІАН, про це він сказав у вівторок на короткому брифінгу в Єнакієвому.

«Це питання (про проблеми чорнобильців) слід розглянути прозоро і чесно», — сказав В. Янукович.

Він повідомив, що дав доручення уряду зібрати «всіх з громадських організацій» і провести дискусію, щоб, «по-перше, ми не знизили рівень соціальної допомоги», щоб створена наглядова рада могла контролювати цей процес.

«Я проти скорочення пільг», — підкреслив Глава держави і додав, що бюджет країни буде здатний забезпечити ці пільги, але для цього необхідне зростання економіки.

В. Янукович акцентував на тому, що сьогодні «головна мета — це сісти за стіл переговорів і домовитися, не закриваючи очі ні на що, а вирішити, як діяти далі». За його словами, не можна знімати відповідальності з керівників, що склалася з пільговиками, попереднє керівництво країни.

«Протестні акції сьогодні — це цілком природно. І ми маємо вирішити і дати чесну, відповідальну і прозору відповідь», — сказав Віктор Янукович.

Луганські чорнобильці вважають, що Україна не гідна бути в Євросоюзі. Про це вони заявили у своєму зверненні до послів Франції, Німеччини, США, Австрії, Польщі, Бельгії, Чехії, Швейцарії і до глави Представництва ЄС в Україні Жозе Мануеля Пінту Тейшейри, повідомили кореспонденту УНІАН в обласній організації «Союз «Чорнобиль».

«У зв'язку з тим, що Україна вже не є демократичною країною, у ній не дотримуються права людини, просимо Вас, пане посол, щоб Ви донесли до свого уряду про ті беззаконня, які творяться в Україні, довели до відома Вашого уряду, що ліквідатори наслідків Чорнобильської катастрофи вважають, що Україна не гідна бути в Євросоюзі, що не можна підписувати договір про асоціацію України і Євросоюзу», — зазначається, серед іншого, у зверненні. Окрім того, чорнобильці вважають, що «значні кошти держави йдуть нібито на підготовку до чемпіонату Європи з футболу. Насправді значна частина цих коштів розкрадається», і тому вони будуть вимушені бойкотувати проведення чемпіонату Європи з футболу в Україні.

У зверненні чорнобильці наводять аналіз ситуації з їхніми пенсіями і виконанням рішень судів, звертаючи увагу на те, що, на їхню думку, зараз у країні розпочалася справжня інформаційна війна, спрямована проти ліквідаторів наслідків аварії на ЧАЕС. «Нас обвинувачують у тому, що ми — не справжні ліквідатори, посвідчення у нас куплені, тим самим дискредитують нас перед населенням країни. Деякі народні депутати від Партії регіонів у парламенті пообіцяли порушити кримінальні справи проти інвалідів-чорнобильців, які одержують свої пенсії за рішеннями судів, що викликає наше глибоке обурення», — йдеться у зверненні.

Чорнобильці висловлюють сподівання, що посли та їхні країни зможуть вплинути на керівництво нашої країни у відновленні демократії, дотриманні прав і свобод людини.

Чорнобильці під Кабміном (на фото унизу) готові оголосити сухе голодування, повідомляє «Газета по-українськи». Вони обіцяють це зробити у відповідь на складання протоколів щодо них за адміністрування.

«Ми вчора попередили народних депутатів, які до нас так ставляться, — вибори ще не почалися, значить, ми їм не потрібні, — говорить учасник акції Микола Костев. — Зараз оцю водичку, яка стоїть тут у нас, ми виливаємо і оголошуємо із завтрашнього дня сухе голодування. Скільки можна знущатися? У тут шостий день голодує. Чому до людей таке ставлення? Люди сплять у листі із собаками. Чому не можна поставити намет? Хочете другий Донецьк? Буде другий Донецьк!» — підкреслив мітингувальник.

На сьогодні напроти Кабміну перебуває близько 45 чорнобильців. Також до акції приєднались чорнобильці із Дніпропетровської області, Криму, Луганська, очікують на чорнобильців із Чернігівщини.

НА ПОДВИЖНИКАХ СВІТ ТРИМАЄТЬСЯ!

Валентина Куклишин

(Закінчення.
Поч. на 1-й стор.)

Якщо раніше в яру були лише купи сміття, то тепер там щороку цвістимуть липа серцелиста, платан кленолистий, ялівець козацький, хеномелес японський, обліпіха крушинова, виноград амурський, сніжноягідник, бузок, тамариск, гортензія, свидина тощо. Звичайно, тут доклали свою працю десятки, якщо не сотні людей, але... Без кипучої енергії Валентини Куклишин, без її організаторських здібностей навряд чи щось вийшло б. Зайве говорити, що і ентузіазм левківських пенсіонерів вона оцінила надзвичайно високо і відразу ж зателефонувала Миколі Григоровичу Вальку — своєму чернігівському «прототипу» і одностудію. Радилася садити плододі дерева, але коли дізналася, що мешканці хутора зупинилися на лісових породах, відразу ж

дала необхідні координати потрібних людей. А для газети скачала декілька слів:

— Жодна ініціатива подвижників не проходить даремно. Особливо, якщо належним чином інформувати про неї суспільство. Це і для тарашанців поштовх. Тепер, після створення парку, візьмемося за ліквідацію тарашанського сміттєзвалища. Якщо це вийде, то нехай левківчани знають: буде в тому великому успіху і якась їхня заслуга. Бо вони не дають українцям спати, а будять до праці.

Тетяна Кравчук, інженер лісового господарства (м. Малин Житомирської області):

— Зараз часто проводяться акції: «Озелени своє місто», «Майбутнє лісу в твоїх руках», «Джерело» та їм подібні. Не завжди вони дають бажаний виховний ефект, бо проводяться формально. Працівники лісового господарства тоді мають великий клопіт із посадковим матеріалом, а учасники

Фрідрїх Ефімовський

Тарашанці створюють парк в Глибокому Яру

акцій не надто переймаються тим, щоб саджанці добре прижилися, оскільки їх деревцями забезпечують безплатно. Посадили та й забули... У цих акціях частенько «піар» переважає усе інше... Але відчувається, що хуторяни з Левків все роблять по-справжньому, тому ми, працівники лісу, будемо щиро вболівати за їхній успіх!

Фрідрїх Ефімовський, лідер організації «Чистим плаєм», передплатник «Кримської світлиці» (м. Львів):

— Село Левки подає чудовий приклад усім нам. Якщо старші

люди змогли так мобілізуватися, то й молодим негоже відставати... Нещодавно ми об'єдналися в організацію «Чистим плаєм», назва якої говорить сама за себе. Ми чистимо гірські потоки, прибираємо від сміття карпатські стежки, поширюємо екологічні плакати і листівки. Тексти там відповідні: «Не залишай сміття де завгодно і навчи цьому своїх дітей», «У річці має жити риба, а не пластикова пляшка», «Якщо в тебе є можливість — відвези своє сміття до міста, де його можуть переробити» і тому подібне. Люди тягнуться до нас звідусіль, в акціях беруть участь не лише галичани, але й кияни, одесити, харків'яни, а нещодавно з Мелітополя (це Приазов'я) незнайомі однодумці відправили нам поштою великий туристичний казан місткістю в 50 літрів — для приготування їжі у походах... Ми на привалах завжди подумки дякуємо цим добрим людям!

Микола Шубін, випускник Веймарської консерваторії, заслужений артист Російської Федерації (м. Львів):

— Нещодавно розмовляв по телефону з Миколою Вальком (до речі, ми з ним обидва Миколи Григоровичі — тезки!), подякував за добру справу. Свого часу і я випурхнув з чернігівського гнізда... Навчався в Німеччині, співав на сцені Веймарської опери, побував також у Франції, Німеччині, Австрії... Завжди мене дивувало ставлення європейців до землі, до свого села чи містечка. Відчуваю, що в Левках нічого не вийшло б без заводія. А в Німеччині така справа не зале-

жала б від настанови одного чи двох подвижників. Там шанобливе ставлення до землі, до свого села є нормою для більшості німців. Чомусь згадалися слова з пісні волинського барда про теперішні «яблука», які часом далеко «закочуються» від рідних яблунь... Закінчення там символічне:

*До порога рідного
яблука вертатимуть,
Доки біля хати їх
яблуні чекатимуть...*

Філософський сенс полягає в тому, що серцевина роду повинна залишатися на селі... Не повинна вся молодь тікати до столиці чи до обласних центрів. І не може вся народна культура «перекочувати» до міст, покинувши село... Далеко у нас зайшли процеси депопуляції, зупинити їх тепер можуть тільки подвижники. Але й це також вихід. На подвижниках світ тримається!

Олександр Смоляк, письменник (м. Івано-Франківськ):

— На Прикарпатті я живу уже багато років, але ніколи не забував про свою рідну Чернігівщину, про найрідніше у світі село Займище Щорського району. З великим інтересом читаю все про землю батьків, зокрема, свого часу із задоволенням прочитав у «Дні» статтю «Чернігівський Стус» про Леоніда Тереховича. Внук козака і не міг бути іншим... Дехто з читачів висловив свій подив: звідки міг взятися такий герой у зросійщеному Щорському районі? Але це від незнання місцевої специфіки. Я був у Кучинівці і знаю, що там свого часу була ідея створити свою незалежну республіку — на зразок Холодноярської. Може, й дід Тереховича доклав своїх зусиль, раз його розстріляли, звинувативши потім у зв'язках з СБУ... І за церкву кучинівці зятяті боролися, а потім першими в районі її відновили. Шкода, що Терехович рано помер... У роки незалежності він міг би реалізуватися не лише як поет, але й як чудовий краєзнавець, автор історії рідного села. Зрештою, хіба тільки Терехович прославив Щорський район? Наше село Займище подарувало Україні Василя Полевика, збирача фольклору і керівника хору «Спадщина». Він на своєму старенькому «Москвичі» об'їздив практично всі села Чернігівщини! Збирав і записував народні пісні, причому є в тому доробку навіть з десяток дохристиянських, язичницьких... Всю етнографічну спадщину регіону він хотів узяти під своє крило!

Активісти організації «Чистим плаєм»

Левківчани після закладки парку

А ще є у нас місцевий бібліотекар Олександр Крумчак — сільський літописець, творець музею села Займище. Це село у ХХ столітті дало світу двох письменників. Перший — Іван Євсєнко, який живе у Воронежі і пише російською. А другий — це я, іванофранківець. Ми пишемо про одних і тих самих людей, але у нас виходять зовсім різні твори. До чого я веду? Село — це цілий всесвіт, і коли воно помирає, земля стає біднішою... Я і в Прилуцькому районі жив чотири роки, а це той район, до якого належить хутір Левки. Знаю, що там у селі Ладан збереглася могила Тараса Бульби. За переказами економка замощного козака, дізнавшись про його смерть, послала людей на місце страти, а ті привезли обгорілі кістки і поховали їх у рідному селі. Може, це і міф, але приблизно у 1900 році місцевий учитель робив розкопки і підтвердив, що кістки, дійсно, є і вони обгорілі... Про це колись написав нарис кийський журналіст Олександр Скворина. Навіть якщо це й міф, то радує підвищена увага мешканців села до української історії. Тепер такого немає, а будь-які корисні ініціативи на селі є, скоріше, винятком, ніж правилом. Тому розмовляв з Миколою Вальком по телефону, підтримав, подякував йому і побажав успіхів у створенні парку у відновленні давніх козацьких криниць.

Євген Грицяк, колишній політ'язень, один з керівників Норильського повстання (1953 р.) м. Снятин Івано-Франківської області:

— Це тільки на перший погляд здається, що «левківська ініціатива» є дрібницею, і що невеликий парк не зупинить вимирання села. Насправді ж нам дуже потрібен цей прецедент! Ми повинні триматися за кожен клаптик обробленої землі! Здавалося б, на Прикарпатті ще немає проблем, подібних до тих, що є на Чернігівщині. Але ось бачите пустир? Я щодня його бачу зі свого вікна. Люди там більше не живуть, померли... Отже, і у нас уже є порожні хати. Колись, ще років п'ятдесят тому я прочитав твір Болеслава Пруса «Пляцувка» — це слово можна перекласти як «застава». Там йдеться про своєрідне змагання польського господаря з німецькими переселенцями. Тобто, була лише одна польська сім'я, оточена німецькими колоністами. Але той поляк був добрим господарем, витримував непросту конкуренцію з німцями і цим викликав їхню повагу. Він один тримав ту «заставу», той маленький острівчик польськості... Тому й виборив своєю важкою працею право жити на землі предків. Левківчани роблять щось подібне, і вони подають добрий приклад усьому українському селу!

Юрій Тимчук, онук Івана Тимчука, міністра лісового господарства Гуцульської республіки, яка існувала в 1918–1919 роках. Давній передплатник «Кримської світлиці» (селище Ясіня Рахівського району Закарпатської області):

— Ініціатива левківчан викликає захоплення! Треба сказати, що і Гуцульська республіка свого часу виникла як результат високої активності людей. Тих людей, які працювали на землі і любили її. Мої земляки і родичі потім гинули за свободу на Красному полі в березні 1939 року, захищаючи Карпатську Україну. За роки радянської влади ставлення до землі дуже змінилося, адже ця влада знищувала справжнього господаря. Те, що демонструють чернігівці, — прецедент, бо їм тепер набагато важче — адже село вмирає...

У нас покинутих хат поки що немає, хіба що десь високо в горах. Але в гуцульських родинах уже менше дітей... Як правило, двоє-троє, зрідка п'ять-шість. А ось моя бабуся колись народила 22-х дітей! Щоправда, вижило лише чотирнадцять, але ж за такого відтворення вимирання селу зовсім не загрожувало. Люди були біднішими, але жили довше, ніж зараз. Бо харчувалися здоровою гуцульською їжею, дихали свіжим гірським повітрям... А тепер, прагнучи створити достаток, багато молодих людей їде в Польщу, Чехію, Іспанію, Італію... Але і у нас є приклад, вартий наслідування. Скажімо, Едуард Федорович Зелінський — він також нащадок «республіканців», його дід входив до Гуцульської Народної Ради. Він не прагнув наживати п'ятами з рідного селища, і йому ніхто не допомагав; як істинний гуцул він сам прокладав собі дорогу... А тепер він є власником готельно-ресторанного комплексу «Скіфське полювання», підтримує всі добрі ініціативи селища. «Скіфське полювання» — це ще й музей. Подивіться, які чудові картини місцевих художників там зібрані! Це живописне відтворення на полотні багатой місцевої культури, справжній гімн Гуцульщині! Але є там і степова, козацька сторінка — неадаремно ж і назва комплексу така... Едуард Федорович цікавиться історією Причорномор'я і є наочним прикладом того, як гуцул може бути патріотом усієї України. Колись наші предки ганяли плоти по Тисі... Це привало людей до взаємодії, плотогони були «людьми єдиної команди». І завжди були ватажки, яким довіряла більшість. За цим механізмом і була створена Гуцульська республіка. Для кожної доброї справи потрібна «критична маса» активних людей. Якщо вона знайшлася навіть у Левках, значить, не все так погано у нашому домі!

Сергій ЛАЦЕНКО

«Світличанин» з Гуцульщини Юрій Тимчук

НОВА ПОЖЕРТВА ПІДТРИМАЄ БАТУРИНСЬКИЙ ПРОЕКТ

Нещодавно Канадський інститут українських студій (КИУС) при Альбертському університеті отримав щедрий дар від Романа Василичина з Філадельфії (США) на суму 125 000 доларів. Ці кошти підуть на Батуринський проект, спрямований на відродження стародавньої козацької столиці — Батурина, зруйнованого московським військом у 1708 р. за «зраду» гетьмана Івана Мазепи. Батуринський проект дав можливість задіяти різних фахівців — істориків, археологів, архітекторів, реставраторів, державних і музейних працівників, а також студентів, які отримали унікальну нагоду здобути практичні навички з археологічних розкопок.

На превеликий жаль, у вересні відійшла у вічність дружина п. Василичина Володимира. У січні цього року подружжя Василичиних уже дало на Батуринський проект 50 000 дол., що дозволило провести археологічні розкопки і реставраційні роботи влітку 2011 р. Новий дар від п. Василичина виконує передсмертну волю п. Володимира продовжувати цей проект.

Чому саме Батуринський проект хотіла підтримати п. Володимира стає зрозумілим, коли дізнаємося про її біографію. Володимира походить із давнього козацького роду гетьмана Михайла Дорошенка, вона свято берегла пам'ять про своїх предків і разом з тим дбала про збереження української історії. Також відома як Міра Гармаш у літературі та Івга Жак (або І. Жак) у сатири.

Володимира народилася у Львові 3 січня 1926 р. у родині Володимира й Софії Дорошенків. Батько — наддніпрянець, літературознавець, літературний критик і журналіст, був директором бібліотеки працювала вчителькою. Здобувши початкову й середню освіту у Львові, в 1944 р. виїхала з батьками до Праги. Через рік пере-

їхала до Мюнхена, де навчалася на медичному факультеті Університету ім. Людвіга-Максиміліана. У 1948 р. переїхала до США й оселилася у Філадельфії. Склавши державні іспити, працювала завідувачкою біохімічної лабораторії, а згодом працювала в лабораторії клітинної біофізики Дослідного інституту ім. Кормана.

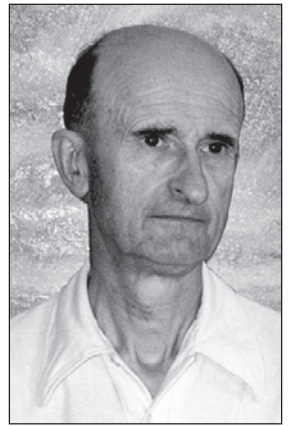
На початку 1960-х рр. розпочала активну літературну діяльність. Її поезії й переклади з'являються в журналах «Київ», «Наше життя», «Визвольний шлях», «Естафета», дитячому журналі «Веселка», гумористичному «Лис Микита», в газетах «Свобода» і «Нові дні». Музику до поезій Міри Гармаш написали композитори Богдан Сарамага, Юрій Оранський, Роман Бордаєвич і вона сама. Після проголошення Незалежності України стала членом Спільки письменників України.

Великою мірою із мистецьким світом була пов'язана і доля чоловіка п. Володимири Романа Василичина. Він народився 13 липня 1926 р. у Чортківі в Західній Україні. Середню освіту здобув у м. Бад Верісгофен, Німеччина. У 1950 р. прибув до США. Відбувши військову службу в Корей, вивчав

графіку, малярство та скульптуру на мистецькому факультеті Темплського університету. З 1958 р. працював для музеїв Філадельфії. Брав участь в українських та американських виставках, як-от «Українська спадщина» у музеї Пенсильванського університету та виставка з нагоди 200-ліття США у 1976 р. у Конгресовій палаті в Парижі. Мав низку індивідуальних виставок у містах Америки й Канади.

Роман Василичин — чи не єдиний митець в українській діаспорі, який працює в усіх графічних техніках: дереворит, офорт, серіографія, літографія та ін., а також різьби по дереву та скульптурі. Створив низку сценічних оформлень та численні ілюстрації, зокрема й до книжок дружини. Твори мистця знаходяться в Українському католицькому музеї в Римі, колекції Е. Деслава в Парижі, музеях Філадельфії, Національному музею у Львові (81 робота) та в різних приватних колекціях Америки, Канади та Європи.

Разом подружжя Василичиних організували різні культурно-освітні заходи, на яких виступали артисти театру ім. Блавацького та молодь зі студії В. Шашаровського. Вони також є меценатами біб-

ліотеки ім. Стефаніка у Львові, національних університетів «Острозька академія» та «Киево-Могилянська академія», Пласту в Україні та Українського музею-архіву в Клівленді, де й буде зберігатися їхній архів.

Допомога від подружжя Василичиних надійшла до КІУСу у сприятливий час, коли внаслідок фінансової кризи і скорочення бюджету Альбертського університету постало питання про урізання окремих проектів та звільнення працівників. Тепер інститут може планувати продовження Батуринського проекту, який він ініціював у 2001 р.

Канадський інститут українських студій
На фото: Роман і Володимира Василичини

ПРО ЩО МРІЮТЬ УКРАЇНЦІ?

У Києві презентовано результати Міжнародного конкурсу письменників творчих робіт «Україна моєї мрії». Як зазначив з цього приводу на пресконференції в УНІАН президент Європейської асоціації українців, голова оргкомітету конкурсу «Україна моєї мрії» Олександр Толкачов, українці, мріючи про майбутнє, бажать, щоб змінилися люди: коли українці стануть добрішими, навчатися любити себе і ближнього — лише тоді відбудеться Україна, про яку мріють її мешканці.

«Про що мріють українці? Ми отримали 3 тисячі сторінок і були готові перечитувати банальні мрії про підвищення зарплатні, демократичні реформи або вступ України до Євросоюзу... Роботи, які надійшли на конкурс, — це справжній скарб, дороговказ для розбудови України майбутнього. Українці бачать рецепт лише в самих собі, в зміні цінностей, суспільного світогляду», — зазначив О. Толкачов.

«Мріяти — це технологія побудови майбутнього, якість мрій має бути високою. Реалізувати мрію — це найпростіше. Будемо ратувати за якість мрій», — сказав рок-музикант, лідер групи «Воплі Відоплясова», ініціатор етнічного фестивалю «Країна мрій», член почесного журі конкурсу Олег Скрипка.

«Цей конкурс нам до душі, тому що ідея «Парку Київська Русь» і ідея конкурсу схожі — реалізувати мрії. Роботи відображають настрій українців — бажання жити добре, вільно, бажання зберегти національне коріння і бути багатими духовно. Духовно багатий народ буде багатий і матеріально. Це генетично закладене в нас право — право наших пращурів, які нам це заповіли. «Україна моєї мрії» — це простір свободи і самореалізація», — зазначила 16-річна Вікторія Кравець у своєму творі. Ця теза відо-

бражена і в інших роботах. Базові цінності — вічні», — підкреслив президент Центру культури та історії Давньої Русі «Парк Київська Русь», член почесного журі конкурсу Володимир Янченко.

«Мрії збуваються. 20 років Незалежності України, а виявляється, що до мрії ми не наближаємося. У своїх роботах люди висловили своє ставлення до України і бажання розібратися: що відбулося за ці 20 років, але найголовніше — пропозиції розвитку», — зазначив ініціатор конкурсу «Україна моєї мрії», член оргкомітету Олександр Дмитренко.

Мріючи про майбутнє, українці бажать, щоб у країні змінилися саме люди.

За словами голови оргкомітету конкурсу О. Толкачова, чимало конкурсантів у своїх роботах порушували проблеми побутового хамства, егоїзму, озлобленості, дефіциту людяності в українському суспільстві.

Трохи їм поступилися мрії про розквіт української мови.

«Конкурсанти мріють про той день, коли українська мова буде престижною, лунатиме вільно, щоб її не цуралися, щоб було достатньо видань українською. Цікаво, що такі мрії надходили рівномірно за географією, як зі Львова, так і з Донецька, Харкова чи Одеси», — повідомив О. Толкачов.

«Третина мрійників бачить Україну, яка ґрунтується на ідеях «спорідненої праці», що оспівував ще Григорій Сковорода. На їхню думку, шаста та гармонія настануть лише тоді, коли робота і професія будуть обиратися людиною за власними схильностями, талантами та інтересами. Відтак, Україна майбутнього — це простір самореалізації, де кожен своєю працею може здійснювати свої мрії, розвивати себе,

свої таланти і здібності», — зазначив О. Толкачов.

За його словами, трохи менше робіт стосуються екологічної тематики. Дехто пропонує Україні роль провідника екологічного одужання планети. Так само в третині робіт зазначається необхідність докорінної зміни системи освіти, охорони здоров'я, системи соціального захисту. Але знову ж таки, подібні зміни «мають ґрунтуватися на докорінній суспільній модернізації на основі цінностей добра, любові, самореалізації».

За словами організаторів, міжнародний конкурс проходив з 16 липня до 1 листопада, зібрав 581 роботу з усіх куточків України.

Найбільше мрійників виявилось серед школярів — від 14 до 17 років. На другому місці за активністю виявилися студенти — вік від 18 до 24 років. Найменша активність виявилася у групі від 25 до 35 років.

«Навіть якщо половина цих мрійників підуть за своїми мріями, переконаний, що Україна стане видатною дуже скоро», — вважає О. Толкачов.

За результатами конкурсу 68 мрійників будуть нагороджені цінними призами від Благодійного фонду Богдана Гавриличина, групи компаній «DiaWest-Комп'ютерний Світ», Курортного комплексу «Золотий Колос» (м. Алушта) та від порталу Heelys-kiev.blogspot.com.

Конкурс «Україна моєї мрії» організований спільно Європейською асоціацією українців (Брюссель) і Центром розвитку суспільства (Київ) за підтримки Благодійного фонду Богдана Гавриличина. Основна мета конкурсу — спонукати українців до стратегічного мислення, до планування своїх перспектив і майбутнього України.

«ЧОРНІ БЕРЕТИ» КРИМУ ПОПОВНИЛИСЯ НОВОБРАНЦЯМИ З УСІЄЇ УКРАЇНИ

Наприкінці минулого тижня у Керченському гарнізоні, який очолює підполковник Олександр Саєнко, 250 військово-службовців строкової служби призвув «Осінь-2011» присягнули на вірність Українському народові.

Зранку на КПП механізованого батальйону Військово-Морських Сил України яблуку ніде впасти — із західних і східних, північних і південних регіонів країни, звідусіль з'їхалися батьки й родичі новобранців.

Привітати молодих захисників держави, які носитимуть чорні берети, прийшов заступник командувача ВМС ЗСУ — начальник Центру військ берегової оборони полковник Ігор Воронченко, представники місцевого самоврядування, ветерани і близькі.

У строю — кращі з кращих, кримчанин Дмитро Жуй, керчанин Ян Колесніков, полтавчанин Андрій Ярин, Михайло Юрченко з Черкащини, Петро Ференц з Закарпаття та багато інших.

Після складання присяги війни виконали Гімн України, гімн берегової оборони та під звуки оркестру, чітко карбуючи крок, пройшли маршем по стройовому плацу. Для призовників і гостей розвідзвод продемонстрував цілу драматичну виставу з гучною стрільбою та відточеними прийомами рукопашного бою. На «закуску» спецпризначенці лягали під колеса «Уралу», підпалювали і розбивали цеглини, постійно збиваючи одне одного з ніг у шаленому протиборстві...

Переважна більшість призовників — вісімнадцятирічного віку, однак є й випускники вишів. Перші прослужать рік, другі — 9 місяців. Майже 100 чоловік мають права водіїв категорій В і С. Це — майбутні механіки-водії танків, БТРів, УРАЛів, КАМА-Зів та іншої військової техніки. Серед новобранців близько двадцяти керчан, але не всі вони залишаться у рідному місті.

Командир частини Олександр Саєнко повідомив: — У Керчі будуть служити 56 строковиків, інші —

укомплектують війська берегової оборони у Феодосії, Сімферополі й Перевальному. Хлопці виконали програму з вогневої підготовки на 100 %, зокрема, 23 листопада відбулися перші практичні стрільби з автомата Калашникова. Тепер юнаки готові захищати Батьківщину, непохитно стояти на південних рубежах нашої великої країни.

Майже місяць день і ніч з новоприбулими працювали, навчаючи азам військової служби, привчаючи до військової дисципліни, досвідчені офіцери і сержанти. Серед них — капітани Олексій Нікіфоров, Володимир Ткаченко, старші лейтенанти Сергій Пузанов, Артур Панов та інші.

Заступник командувача

ВМС України полковник Ігор Воронченко наголосив, що у юнаків попереду серйозні випробування:

— Наступний рік буде дуже напруженим у плані якості бойової підготовки. Міністром оборони України, начальником Генерального штабу поставлені важливі завдання з пріоритетними напрямками підготовки. Конкретно по Криму — це відшліфування навичок ведення бою у гірсько-лісистій місцевості, відпрацювання десантної та територіальної оборони, — зазначив Ігор Воронченко. — Крім того, цей рік визначений роком командира-лідера, а також фізичної підготовки й спорту. Буде складно, але вважаю, що особовий склад цілком готовий до завдань найвищої складності. Це неодноразово демонстру-

вали, наприклад, морські піхотинці, як під час навчань в Україні, так і за кордоном.

— Новобранцям бажаю сумлінно виконувати завдання, які будуть поставлені, переймати все, що буде даватися під час бойової підготовки, примножувати традиції, започатковані нашими попередниками, — підкреслив начальник Центру військ берегової оборони ВМС України. — Бажаю впевнено йти обраним шляхом й досягти поставленої мети. Без прагнення немає майбутнього. Слава Україні!

— Слава! Слава! Слава! — чітко пролунало над військовим плацом.

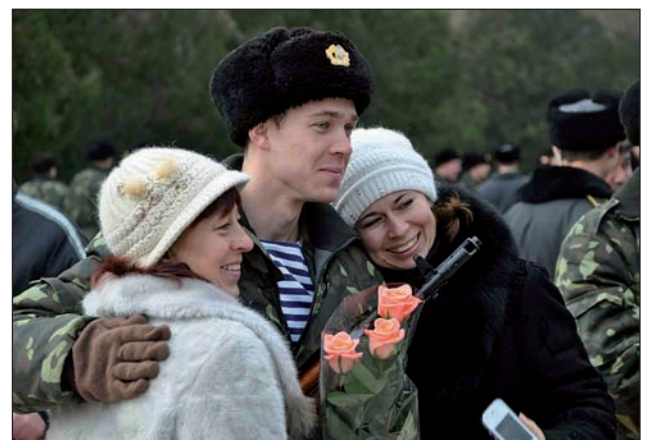
Ветерани побажали зміцнювати дружбу між собою незалежно від національностей, адже «можливо, в складних бойових умовах

саме цей друг прикриє тебе».

Матері зі сльозами на очах, а батьки з гордістю дивилися на своїх синів. Іван, батько призовника, розповів, що сам служив, тож знає, чому віддає свого сина в армію. Яна, мати іншого призовника, повідомила, що вся їхня сім'я військова, дід та батько — офіцери-підводники, тому і син вирішив стати на військову стежку. У Ірини, матері молодого солдата, таке враження, що її син ніби вдарив у військовому лиці. Микита закінчив суворовське училище, тому цей фах йому цікавий і близький. За сина впевнена, хоча розуміє, що в армії, звичайно, буде трохи складніше, але для чоловіка це корисно.

Після присяги новобранці сходили у перше звільнення, у родинному колі поспілкувалися з батьками і родичами. Вже з цього тижня для них розпочнуться насичені армійські будні. Відповідно до попереднього розподілу хлопці подальшу військову службу проведуть у морській піхоті, механізованих, танкових, розвідувальних, артилерійських, гірсько-піхотних та інших підрозділах військ берегової оборони.

Олександр ГЕОРГІЄВ
Фото В. Єрмолаєвої
м. Керч

БУДИТЕЛЬ ГАЛИЦЬКОЇ РУСИ

ДО 200-РІЧЧЯ З ДНЯ НАРОДЖЕННЯ МАРКІЯНА ШАШКЕВИЧА

Виступ професора П. Шкраб'юка

Нещодавно львівська громада почала масштабно відзначати двохсотлітній ювілей видатного будителя Галичини Маркіяна Шашкевича (1811–1843). Почин зробила Львівська комерційна академія, що опередковано свідчить про потужну гуманітарну базу цього «негуманітарного» вишу. Характерним фактом і неспростовним доказом активної «всеукраїнськості» академії є те, що там уже не перший рік передплачують «Кримську світлицю». А проректор академії, доктор історичних наук Степан Гелей є активним популяризатором її серед львів'ян, за що кримське українство мало би скласти йому особливу подяку.

До речі, саме він і розпочав вечір своїм вступним словом. А потім студенти і викладачі прослухали цікаві доповіді чотирьох відомих шашкевичезнавців: Феодосія Стеблій («Маркіян Шашкевич — провісник незалежності і соборності України»), Василя Гориня («Маркіян Шашкевич — культ поета, будителя Галичини»), Любомира Сенника («Псалми Русланові як літературно-релігійна пам'ятка») та Петра Шкраб'юка («Маркіян Шашкевич в українській поезії»). Усі ми в шкільні роки слухали розповіді вчителів про альманах «Русалка Дністровая» і його засновників, але тут лицарі науки намагалися суттєво розширити горизонти і дати якомога більше інформації. Це було непросто, бо регламент витримувався майже з німецькою точністю.

Слухаючи фахівців, я думав: не випадковим, мабуть, було народження Маркіяна Шашкевича в селі Підлісся на Золочівщині 6 листопада 1811 року. Він з'явився у свій час і в потрібному місці. Світова історія знає багато подібних прикладів такої «невипадковості». Скажімо, відомий діяч вірменського національного відродження Мікаел Налбандян (1829–1866) прожив не багато більше від Маркіяна — лише 37 років. Але він так багато зробив для утвердження сучасної вірменської мови! Як і Маркіян, він самовіддано захищав саме живу народну мову. На той час у вірменській літературі панувала древньовірменська мова, так званий «грабар». У нас же сильні позиції мала цер-

ковнослов'янська. Чим не яскрава українсько-вірменська паралель? І може, в цьому був великий задум Творця — послати українцям Шашкевича, а вірменам — Налбандяна?

Великий єврей Бен-Єгуда (1858–1922) відомий тим, що відродив практично мертву мову іврит. Уже в 17 років він побачив видіння: небеса відкрилися перед ним і чисте світло заструменіло перед очима... А потім юнак почув могутній голос: «Відродження Ізраїлю — на його рідній землі!» Звідси бере початок і концепція Бен-Єгуди — відродження єдиної нації на основі єдиної мови, іврити. Видіння зафіксоване в спогадах самим Бен-Єгудою, а ось що підштовхнуло Шашкевича? Прикро, що про будителя Галицької Русі збереглося небагато менше інформації. Півстоліття для історії багато важить, а вісім десятиліть і поготів... Це я маю на увазі дати народження і смерті Шашкевича і Бен-Єгуди. Але єднає цих діячів те, що народилися вони в родині релігійних діячів. А це вже «тепліше»... А далі постає питання: чи не Богом послані в Україну (кожен у свій час) такі пасіонарії, як Юрій Горліс-Горський, Олександр Довженко, Василь Симоненко, Василь Стус, Іван Дзюба? Як на підбір — гарні зовні, вони володіли неабиякою внутрішньою красою і силою духу. Доли у цих людей різні, але всі вони зробили чимало критичного для Вітчизни. Красень Маркіян Шашкевич став символом галицького відродження, але все, зроблене ним, опосередковано впливало і на всіх перерахованих вище «східняків».

Хід моїх думок не перервав, а навпаки підсилював професор Степан Гелей. Він нагадав студентам, що Іван Франко порівнював життя Шашкевича із спадком блискавки. А Кирило Студинський вважав його «першим русином у Галичині, який проникся ідеєю національності». Далі Степан Дмитрович підкреслює, що Маркіян Шашкевич мав змогу прочитати Яна Колара та Йогана Гердера, ознайомитися з творами українських наддніпрянських письменників. Знав він і про молодшого від нього на три роки Тараса Шевченка. Отже, поштовхи, безумовно, були. Але це лише частково пояснює високу активність

юного Маркіяна. Адже треба було мати неабияку мужність, щоб у ті часи написати ось такі рядки: *Радість, радість, галичани! Не загостить більше враг: Грими, Дністре, шуми, Сяне: Не прискоче вовком лях!*

Як всенародну радість подає Маркіян Шашкевич перемогу руського війська над поляками під Галичем в далекому 1139 році. У Галичині, де багато сфер життя контролювали саме поляки, це було надто сміливо! Та й австро-угорські чиновники навряд чи зраділи б, прочитавши, як Шашкевич оспівує подвиги Северина Наливайка та Богдана Хмельницького, сподіваючись, що: *Може, спомин спосіб дасть Воскресити в новій силі Руську славу, руську власть!*

Це вже віддавало неабияким сепаратизмом... Можна сказати, що Маркіян Шашкевич був Чорново-

часних чолобитно-челядницьких панегіриків мало зрозумілою словесною мішаниною, була подією новаторською і стала чималим стимулом для позасемінарських виступів народною мовою. Геніальний юнак зробив відчайдушну спробу довести духовенству, що рідною мовою можна висловити навіть найвищі патетичні речі, а семінаристам нагадати, що рідну мову пора вводити до культурного вжитку.

Чи був якийсь ефект? Так, був. До числа наступних маніфестацій можна віднести чергові україномовні промови в семінарії Р. Пасічинського в 1837 році, А. Могильницького — 1839 р., Р. Моха — 1841 р. Про тексти цих промов збереглося небагато відомостей, але незаперечним є факт «ланцюгової реакції» — ідеї Маркіяна Шашкевича так чи інакше почали ширитися галицькими теренами.

говорити те, що ніколи не заохочувалося духовною верхівкою — про славу минуле руського народу. І це був перший крок уперед.

Тогочасна ізольованість Галичини від Наддніпрянщини, може, й формувала дещо відмінну регіональну ідентичність, проте Маркіян Шашкевич був твердо переконаний, що і над Дніпром, і над Дністром живе один і той же народ. У статті «Русини» він писав: «Русини є слов'янського походження, і з-поміж усіх слов'ян цей народ, мабуть, єдиний зберіг у чистоті, повноті і молодечій силі свою первісну подобу. Від середини Галичини геть за Дон аж до Кавказу, від Тиси, Карпат і Чорного моря до Литви знайдеш ту саму мову, ті самі народні вірування, ті самі звичаї й обряди, те саме життя і серце, ту саму душу. Отже, один і той самий народ,

скарб — усі шість випусків Шашкевичіани! Отже, присутність власкора «Кримської світлиці» на вечорі мала ще й цілком конкретні наслідки, позитивні для Криму. А ще чималу цінність (для аналізу «козацькості» Маркіяна Шашкевича) становила подарована професором Шкраб'юком стаття: «У час надії і тривог». Там є дуже цікаві історичні факти. Скажімо, в 1833–1834 роках Маркіян Шашкевич записав славнозвісну пісню про козака Байду. Записав її на Львівщині, якщо точноше — під Золочевом. Коли пісня прилетіла із Великої України — невідомо. Але те, що її охоче співали в Галичині — це факт. Вірш Шашкевича «Чом, козаче молоденький», також підтверджує, що козацька тема була йому не чужа. А в деяких творах будителя Галицької Русі показує знання багатьох деталей козацького побуту в часи Хмельниччини:

*Ой у чистім полі
да близько дороги,
Там стоїть наметець
великий, шовковий,
А у тім наметці
стоїть стіл тисовий
Да гетьман Хмельницький
сидить кінець стола,
Молодці-козаки
стоять доокола.
Да гетьман Хмельницький
пише дрібні листи,
По всій Україні
розсилає вісти...*

До речі, виступаючи перед студентами, професор Петро Шкраб'юк експромтом складав непогані віршовані рядки. Це викликало неабияке похвалення в залі. Але ще цікавішим було закінчення виступу. Зазначивши основні заслуги Шашкевича — той відстояв кирилицю і не дав латинізувати український алфавіт; видав першу читанку (зрештою, йому ж і належить цей чудовий і рідний нам усім термін — «читанка»); першим написав про народних месників-опришків; першим запровадив таку поетичну форму, як сонет; першим почав переклад Святого Письма — так ось, перерахувавши усе це, професор побажав студентам... стати мільйонерами! Це було дещо несподіване побажання, бо на патріотичних заходах про такі речі, зазвичай, не говорять. Але тут заклики — «з любов'ю в серці секреті пізнавать комерцій», і «щоб у часи, хоч і тривожні, були ви чесні і заможні, і піднялись у вищій сфері і вийшли хутко в мільйонери!» — були належним чином, по професорськи обґрунтовані. Адже й справді: у замощених людей багато більше можливостей сприяти збереженню рідної мови. Такий акцент, зроблений паном Шкраб'юком, зайвий раз засвідчив про високий рівень підготовки святого. Патріотизм повинен постійно «модернізуватися», тоді минулі досягнення неодмінно будуть чудовим підґрунтям для діянь нинішніх.

Сергій ЛАЩЕНКО

Вступне слово професора С. Гелея

лом XIX століття, а двоє інших членів «Руської трійці» — Вагилевич і Головацький служили чудовим тлом. Втім, применшувати роль двох останніх діячів також не слід. Без них про Шашкевича було б відомо небагато менше, вони зберегли чимало деталей для історії. Саме Яків Головацький у статті «Пам'ять Маркіяну-Руслану Шашкевичу» (1846) зафіксував, що Маркіянове «Слово к питомцям», виголошене українською мовою, було з великим захопленням зустрінуто слухачами. Пізніше у своїх спогадах він писав, що від виступу Шашкевича вся семінарія була в захваті, і «руський дух піднявся на 100 %». Як слушно зазначили пізніші дослідники, перша українська промова в семінарії, репрезентована «Голосом галичанин», створеним народною мовою на тлі того-

Роман Пасічинський у своїй промові, зокрема, констатував, що Галичина живе, живуть в ній русини, які аж надто добре пам'ятають, що «ділялося коліс і що робиться зараз...» Це зайве свідчення того, що в умовах бездержавності народна пам'ять фактично виконувала роль державницької інституції. Антон Могильницький казав про рідну мову як про найдороччу пам'ятку, про повагу, любов і вірну службу предків руським князям, про колишні «кріпкі городи», про заможні «квітучі міста і села», які тепер у руїнах тощо. Вірнопідданські нотки (про вірність австро-угорській короні) залишалися невід'ємною складовою частиною промов священиків, але завдяки Маркіяну Шашкевичу зародилася нова тенденція: у церквах патріотичні свещеники почали

лише під різними іменами — русинів, червонорусів, малоросів, козаків...»

До речі, про козаків. Під час своїх виступів доповідачі наголошували, що козацька тема була дуже близька Маркіянові. Він, галичанин, захоплювався вільними лицарями степу! І саме наявність козацьких сюжетів призвела до заборони «Русалки Дністрової». На цьому докладно зупинився у своїй дуже стисnutій регламентом промові Феодосій Стеблій. Трохи забігаючи вперед, скажу, що після виступу я познайомився з науковцем, і після недовгого спілкування було вирішено: оскільки ювілей Маркіяна Шашкевича має пряме відношення до теми Схід — Захід, то львів'яни могли б зробити символічний подарунок кримському українству. А це не якісь там брошури, а справжній

У грудні нинішнього року виповнюється 48 років, як пішов з життя Василь Симоненко — талановитий поет-шістдесятник, за влучним висловом Олеса Гончара «витязь молододі української поезії», окраса і гордість нашої національної літератури. Василя Симоненка немає серед нас ось уже близько півстоліття, але пам'ять про нього жива. Хоч і не так часто, але видаються його твори, як поетичні, так і прозові, ми маємо можливість почути його живий голос з-поміж інших голосів поетів-класиків, записаних на електронний диск. З'являються книги спогадів про цього талановитого літератора і доброї душі людину (був знайомий з ним і можу засвідчити і його доброти, і людяне ставлення, даруйте за тавтологію, до людей), патріота своєї Вітчизни.

З великою увагою стежу за книжками спогадів про нашого (адже Черкащина — моя батьківська земля) Василя Симоненка, деякі з них маю і час від часу читаю їх, перечитую... З-поміж них — спогади про В. Симоненка його колишнього однокурсника по факультету журналістики Київського державного університету Миколи Сомы «З матір'ю на самоті», колективна книга спогадів друзів і колег по спільній праці у черкаській обласній молодіжній газеті «Молодь Черкащини» «Життя мов спалах блискавки», книга есеїв колишнього відповідального секретаря молодіжки Лілії Шитової «Я воскрес, щоб із вами жити», сусіда по робочому столу Миколи Сніжка «Оводи Василя Симоненка», до речі, написана дуже професійно і колоритно, Юрія Смолянського «Симоненкова любов» — одного з найактивніших пропагандистів творів поета, режисера і актора, та інші.

А нещодавно в черкаському видавництві «Вертикаль» з'явилася друком книжка кандидата історичних наук, доцента, першого головного редактора обласної молодіжної газети «Молодь Черкащини» (1960–1963) Григорія Суховершка «Золоте перо Василя Симоненка» — про В. Симоненка-журналіста.

Василь Симоненко після закінчення факультету журналістики Київського держуніверситету ім. Т. Шевченка з 1957 року працював літературним працівником відділу культури обласної партійної газети «Черкаська правда»; з 1960 року — завідувачем відділу пропаганди обласної молодіжної газети «Молодь Черкащини» і з 1963 р. — власним кореспондентом республіканської «Робітничої газети» по Черкаській та Кіровоградській областях. Загальний стаж журналістської роботи В. Симоненка налічує близько семи років (нагадаємо читачам, що Василь Симоненко помер дуже рано — у 28 років). Окрім поезії та прози його перу належить понад 500 публікацій — нарисів, статей, кореспонденцій, репортажів, фейлетонів, рецензій.

Приблизно уже з 1958 року, коли я був десятикласником Кам'янської середньої школи № 1, часто навідувався до нашої Рибейлівської сільської бібліотеки, аби не тільки взяти почитати якусь книжку, а й переглянути газети і, насамперед, нашу районну «Колективна праця» та обласну «Черкаська правда». В останній я частенько натрапляв на матеріали, підписані прізвищем «В. Симоненко». Це були, в основному, статті на культурно-освітні теми, рецензії на кінофільми, вистави, огляди поетичної пошти. Але найбільше мене вразили вірші поета і, зокрема, «Дід умер» та новела «Вино з троянд». Чимось свіжим, до цього ще не читаним, повіяло у душу. Особливо вразили поетичні рядки:

От і все. Поховали
старезного діда.
Закопали навіки у землю святу.
Він тепер вже не встане
і ранком не піде
Із косою під гору круту.
І не стане мантачкою
тишу будити,
Задивлятися в небо,
як гаснуть зірки.
Лиш рососою по нім
буде плакати жито
І пливтимуть над ним
непомітно віки...

А згодом і про бабусю Онисю, в якій було три сини, які не повернулися додому з війни, і тепер старенька доживає віку одна...

Де б я не ходив, що б не робив, а симоненківські рядки, прочитані в газеті, скрізь і всюди переслідували мене у найкращому розумінні цього слова. Вони мене хвилювали, збуджували мою уяву, адже так щемно, так поетично про бабу і діда я ще ніде і ні в якого поета не читав. Про партію читав, про Леніна-Сталіна читав, але щоб про простих смертних діда та бабу — не

Колектив «Молоді Черкащини». 1963 р. Василь Симоненко у третьому ряду другий зліва, у цьому ж ряду другий справа — редактор газети Григорій Суховершко

ВАСИЛЬ СИМОНЕНКО —

траплялось. Це у Симоненка — вперше...

Я почав частіше гортати нашу обласну газету, шукати уже знайомих мені прізвище автора за тими публікаціями, що мені западали в душу. Час від часу натрапляв на знайомі прізвище і мені хотілося більше дізнатися про автора. Та уже значно більше й частіше цікавого за підписом В. Симоненка я черпав із нашої новоствореної обласної молодіжної газети «Молодь Черкащини», про яку було багато говорено заздалегідь, на яку я дуже сподівався і яку так трепетно очікував, ніби знав, що вона буде якась особлива, незвичайна... Чекав я «Молодь Черкащини» так, як чекають весни після затяжної холодної зими, як першого весняного цвіту нашого молоденького вишняка, що буйно розрісся за причітком старої хати, як першого побачення з дівчиною, в яку був закоханий.

І, нарешті, дочекався першого номера, який побачив світ 3 лютого 1960 року. І мої надії та сподівання справдилися. Уже з перших номерів молодіжна газета своїми матеріалами засвідчила, що вона й справді сповнена молодечого запалу, романтики, що її матеріали, які готує до друку редакційний творчий колектив, співзвучні нам, молоді, зокрема мені і моїм ровесникам — хлопцям і дівчатам мого села, мого району... Адже на ту пору мені йшов вісімнадцятий рік, я після закінчення середньої школи працював журналістом у нашій районній газеті і, звичайно ж, знав і переймався молодіжними проблемами.

Я, журналіст районки, покладав надії і на обласну молодіжну газету, бо, звісно ж, на ту пору

районна преса про молодь писала вряди-годи, і моїм юним мріям та прагненням було дещо затісно в рамках, обмежених одним районом. Праглося простору, хотілося, аби про найкращих представників молоді Кам'янщини знала вся область. І незабаром «Молодь Черкащини» й справді стала для мене ніби трампліном у неспокійне журналістське життя. На сторінках обласної молодіжної газети саме за сприяння Василя Симоненка почали з'являтися мої поетичні проби пера, а згодом і невеличкі прозові замальовки із життя моїх ровесників нашого Кам'янського району, репортажі, кореспонденції... «Молодь Черкащини» справдила мої надії. Я із захопленням дописував сам до неї і захоплено читав матеріали, які публікувалися на її сторінках.

Я заочно знав майже усіх журналістів з нашої молодіжки, звичайно ж, за їхніми публікаціями. З-поміж них Володимира Руденка — автора чудової ліричної новели «Любов», головні герої якої Він і Вона зустрілися у нашому містечку Кам'янці на зелених берегах річки Тясмин, біля Пушкінської скелі, що кам'яним острівцем здійнялася посередині русла, і на якій ми, хлопчиська, любили загорати і стрибати з її кам'яних виступів у теплі, голубі хвилі річки, берегами якої колись любив гуляти юний Пушкін.

Захоплювався друкованими матеріалами Жанни Біличенко, яка уже по смерті Василя Симоненка написала гарну рецензію на його збірку «Земне тяжіння», що побачила світ уже по смертю, і видрукувала її на сторінках львівського журналу «Жовтень»

(нині «Дзвін»); з Миколою Дашківським я близько зійшовся, уже коли він очолював черкаську районну газету «Серп і молот», де працював фотокором мій друг кам'янчанин Микола Борисенко. Микола Дашківський не раз приїжджав і до Криму, де в одній з районних газет працювала його донька Оксана, був моїм гостем у Сімферополі, де я «кинув якір», як кажуть моряки, після армійської служби.

З Миколою Сніжком, який написав теплі, надзвичайно цікаві спогади, що склали його книгу «Оводи Василя Симоненка», мені, на жаль, особисто познайомитись не пощастило, хоч надію не втрачаю, але листовно ми подружилися, я в нашій газеті «Кримська світлиця» друкував кілька його новел-спогадів про Василя Симоненка.

Миколу Єременка запам'ятав за його цікавими публікаціями в газеті, а ще як цікавого, самобутнього поета, котрий в кінці 50-х років уже минулого століття видав у Києві у видавництві «Радянський письменник» збірку віршів «Будьмо щасливі». Пам'ятаю, придбав я її в Кам'янській книгарні і багато віршів з неї знав напам'ять. Особливо запам'яталися мені рядки:

І від сонця жарко й від мотора,
Вітерець цілує спрагли губи.
Це ж той самий гармоніст,
що вчора

Грав дівчатам довго
біля клубу...

Річ у тому, що я й сам у юності був непоганим гармоністом і під час літніх канікул у жнива працював біля комбайна, а увечері, після денної спеки і гуркоту мотору, швиденько помившись і

переодягнувшись, брав свою гармошку і спішив до сільського клубу: грав дівчатам до півночі...

Лілію Шитову, тодішнього відповідального секретаря «Молоді Черкащини», я запам'ятав по її нарисі про дівчину Меланку, яка, сама ще підліток, виховувала шестеро молодших братиків і сестричок. Меланчина мама померла під час пологів, а батько залишив сім'ю — пішов слідом за мачухою, якій чужі діти здалися надмірним тягарем. Меланка ж категорично відмовилася віддати братів і сестер до сиротинцю, залишила школу і стала виховувати їх сама.

Цей нарис Лілії Шитової ми, сільські хлопці і дівчата, обговорювали одного вечора в бібліотеці, гнівно засуджували негідний вчинок Меланчиного батька та його нової дружини. Нам хотілося хоч чимось допомогти Меланці та її братикам і сестричкам, але ми не знали як, адже благодійних фондів тоді ще не було.

Після широкого розголосу в пресі цього неординарного факту в ситуацію втрутилися органи місцевої влади.

З Лілією Павлівною ми й понині підтримуємо щирі, дружні стосунки.

Ім'я головного редактора Григорія Володимировича Суховершка було для мене співзвучним з ім'ям найголовнішого судді. Адже це від нього залежало, з'явиться той чи інший матеріал на сторінках газети, у тому числі й мій. Мої статті, репортажі, інколи й вірші час від часу з'являлися на сторінках молодіжки, і я, хоч і був позаштатним автором, бо працював у Кам'янській районці, але дуже зріднився з цим своєрідним колективом однодумців, як про нього казали усі працівники молодіжної газети. Одну з перших творчих скрипок у цьому журналістському колективі грав Василь Симоненко, з яким я згодом познайомився особисто. Його статті на морально-етичні теми завжди викликали широкий резонанс. Назву лиш деякі, котрі я читав у ту пору і назви яких пам'ятаю й досі.

Насамперед, стаття «Пошти людина» (пошта — це ужитково-суржикове слово, яке російською звучить «почти», але, на жаль, так ми калькуємо від своєї недовісненості). Ця стаття В. Симоненка стала предметом розмови про дівчину, обдурену близькою людиною. На жаль, за давнішого часу, подробиць уже не пам'ятаю, але ця стаття про негідний вчинок хлопця щодо дівчини, була тоді на слуху у читачів молодіжної газети.

А ще пам'ятаю заголовки статей В. Симоненка «Двоє вийшли із ЗАГСу», «Почуттями торгує лише обиватель», «Художня бездіяльність» (на протиположності популярному в ті роки вислову «художня самодіяльність» стосовно культурно-освітньої роботи чи то в місті, чи на селі), та чимало інших матеріалів. Цими статтями зачитувались мої ровесники, хлопці й дівчата, учасники художньої самодіяльності, молоді і закохані... Особливо зачитувались закохані дівчата, бо не хотілося їм, як деяким героїням статей, опублікованих на сторінках молодіжної газети, бути жертвами моральних негідників.

Наведу лиш деякі найактуальніші думки, на яких акцентував увагу в своїх публіцистичних статтях Василь Симоненко, адресуючи їх нам, молодим його сучасникам:

Ось як згадує про це Григорій Суховершко: «Як публіциста і патріота, Василя Симоненка турбувала тривога за дівість газетного рядка. Він уважно стежив за тим, яку реакцію у суспільстві викликають не тільки його публікації, а й інших авторів. Бувало, що інколи він втручався у цей процес. У своїх проблемних статтях, особливо з актуальних пи-

справи в тому районі поліпшилися. Як пізніше стало відомо, обласні організації вивчили цю проблему по інших районах і в результаті таких горе-керівників у краї поменшало».

Хоч я ще був зовсім молодим та зеленим, але ж і сам добре пам'ятаю, які і звідки брались у нашій Ребедайлівці (Кам'янський район — Д. К.) голови колгоспів. Один був, як про нього говорили в селі, двадцятитисячник, кадровий залізничник, ходив по селу у чорній

форменній шинелі, чорному кашкеті з великою кокардою-емблемою залізничника, мовляв, я вам не якийсь там стрілочник, а з керівних товаришів, яких, як подекуди односельці, партія направила на «прорив» у колгоспи, на підняття занепалялого колективного господарства. Пам'ятаю, як колгоспники глузували поза очі з цього горе-керівника,

більше уваги приділяли облаштуванню власних садіб, аніж піклувалися про добробут села, яким керували. Скільки знаю, жоден голова нашого колгоспу не був нашим односельцем. Усіх привозили в село районні партійні керівники і на загальних зборах, всупереч волі колгоспників, «обирали» його на голову... Отож ця стаття журналіста обласної газети Василя Симоненка була й про «наших» — не наших горе-керівників колгоспу.

Я також пригадую ту статтю Василя Симоненка в «Молоді Черкащині» від 2 серпня 1961 року стосовно керівника села Баландине мого рідного Кам'янського району, про яку згадує у своїй книзі Григорій Суховершко: «Побувавши у селі Баландине Кам'янського району, В. Симоненко виступив із різкою критикою голови правління місцевого колективного господарства і керівника сільської ради за чорну неповагу до потреб молоді. З цих причин юнаки і дівчата гуртом залишають село, батьків і

демонстрування кінофільмів, газові лампи, підвішені під стелю, вибита дівочими і парубочими підборами під час танців глиняна долівка, побиті шашелем вичогані ослони, що слугували замість стільців чи крісел, маленька дощана сцена, що аж вгиналася, коли на неї виходив під час концертів наш сільський самодіяльний хор — таким і досі стоїть у моїй пам'яті це наше повоєнне сільське вогнище культури... Отож стаття Василя Симоненка була вельми актуальною. Чому молодь утікала з села? Та тому, що ніде було проводити своє дозвілля. З роботою ще с'як-так — то на фермі, то в тракторній бригаді, то в буряківничій ланці... Напрацюєшся, а от культурно відпочити, подивитися фільм, потанцювати — ніде. Новий цегляний клуб, в якому мені уже не довелося проводити своє дозвілля, збудували вже згодом. Мабуть, і його спорудження увійшло у ті 185 ударних будов, які після критичної статті Василя Симоненка було заплановано у районах області. Уявляю, яку треба було мати крицеву громадянську позицію, яку мав В. Симоненко, аби в епоху партійного тоталітаризму отак різко і сміливо писати про злочинне і наболіле, стати на бік знедолених і виступити супроти недолугого керівництва місцевих князків, якими на той час були очільники колективних господарств — колгоспів. Уявляю, скільки неприємностей довелося зазнати журналістові, і головному редактору за публікацію таких критичних матеріалів... До речі, десь років з два тому прочитав в одній з республіканських газет спогади колишньої працівниці газети «Молодь Черкащини» Антоніни Веретик про тодішнього захисника журналістського колективу молодіжки головного редактора Г. В. Суховершка, який сміливо став на прю з чванкуватим, зарозумілим чиновництвом. І це йому давалося ціною власного здоров'я.

Серед критичних виступів журналіста черкаської молодіжної газети Василя Симоненка, які викликали суспільний резонанс, була й стаття під назвою «Боржники», опублікована 24 лютого 1961 року. Я теж її пригадую. У ній йшлося про незадовільну підготовку Канівським технікумом культурно-освітніх кадрів для села. Ці «кадри» здатні були лиш відмакати і замикати замок на дверях клубу. Статтю помітили, її розглядало Міністерство культури України. Технікум було закрито. Через певний час на його базі було утворено училище, яке зовсім по-іншому працює й нині.

А ще пригадую, як влітку 1961 року Василь Симоненко приїздив у м. Кам'янку, заходив до нас у редакцію, цікавився життям редакції, районними новинами, творчою молоддю, поділився своїми враженнями від знайомства з визначними місцями нашого історичного міста, в якому свого часу бували Пушкін, декабристи, Чайковський... Результатом поїздки В. Симоненка до нашого міста став його фейлетон про те, як у Кам'янці торгували полуницями, грубо порушуючи правила торгівлі. Цей фейлетон, пам'ятаю, викликав зливу невдоволення і в так званих торговців, і в районного керівництва, бо що не кажи, а правда ж очі коле... «Готуючи такі (критичні — Д. К.) і подібні їм матеріали, — згадує у своїй книжці Г. Суховершко, — Василь Симоненко завжди дотримувався вимоги про те, що критика — не сварка з її середньовічними атрибутами, а розумна співпраця з метою подолання певних негараздів у суспільному житті».

Данило КОНОНЕНКО,
заслужений
журналіст України
(Закінчення
в наступному номері)

ЖУРНАЛІСТ

«Кожна людина — господар своєї долі і свого серця. Кожна людина повинна берегти своє кохання, як святину. Кохання робить людей прекрасними і щасливими, якщо вони не розтринькують його на дрібниці». (Із статті «Помилку краще не робити»).

«Він добре знає закони, які захищають його «права». Він не знає тільки одного — головного закону нашого суспільства — бути людиною». (Це про одного з персонажів статті «Пошти людина»).

«Людині завжди потрібні увага і теплота. І в тих сім'ях, де обоє — чоловік і дружина — знаходять час не тільки для роботи і домашніх справ, а й для того, щоб поділитися одне з одним своїми задумами і помислами, — завжди є взаєморозуміння».

«Буває, що побутові дрібниці засліплюють людям очі. Намагаючись довести свою «ерудицію» в кухонних або якихось інших «принципових» справах, молодожони ображають одне одного. І чи не нагадують вони в такі хвилини людину, яка долонькою намагалась закрити сонце?» (Із статті «Двоє вийшли із ЗАГСу»).

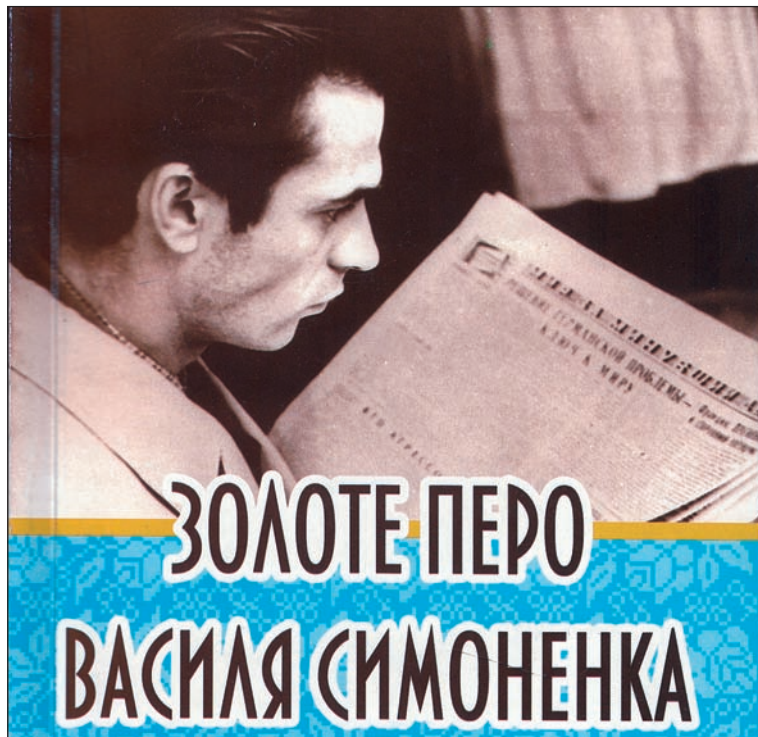
«Ясно одне — не можна цілком довірятися людині, яка зрадила найближчого друга, коли тому було особливо важко... Справжнє кохання не вимірюють ні посагом, ні будь-якою іншою вигодою. Почуттями торгує тільки обиватель». (Із статті «Почуттями торгує лише обиватель»).

«Для того, щоб навчити когось, передусім, треба самому вміти. І не тільки вміти, а й робити». (Із статті «Художня бездіяльність»).

Звичайно, не все те, що було доброго (чи й не доброго) у журналістському колективі зсередины, я знав. Знав лише те, що було на поверхні, з друкованих матеріалів. Нині ж, читаючи книгу колишнього головного редактора черкаської молодіжки Григорія Суховершка «Золоте перо Василя Симоненка», я дізнався, яка наполеглива праця однодумців передувала появі на сторінках газети того чи іншого матеріалу, як його задум втілювався в життя, тобто потрапляв на сторінки молодіжного видання, і як потім на редакційних летучках, уже після виходу газети у світ, проходило колективне обговорення кожного номера, кожного видрукуваного матеріалу. І в цьому ідейно-тематичному спрямуванні газети, у високій якості кожної статті, репортажу, замальовки чимала заслуга і Василя Симоненка, завідувача відділу пропаганди обласної молодіжної газети «Молодь Черкащини».

тань культури, репертуарної політики, збереження української мови, кращих національних традицій, екології він виступав гостро і сміливо. Радів, коли щось вдавалось зрушити на краще... Він завжди повторював, що журналістика є однією з форм літературної і громадської діяльності. Бути журналістом — висока честь... Для справжнього журналіста, а не пристосуванця-ремісника, потрібна ще й сміливість. Якщо у автора її немає, то читач із його «творинь» ніколи не дізнається правди».

Як одну з таких правд журналіста Василя Симоненка, автор книги наводить приклад про горе-керівників — голів колгоспів одного району на Черкащині, половина з яких керувала господарствами наїздами, проживаючи в райцентрі. Там у них були власні будинки, садиви, а хто не обзавівся ними, то з розмахом споруджує і облаштовує їх. А в селах, колгоспах, якими вони керували, — безладдя, людське невдоволення (Що ж ти, голубе, нашого колгоспу цураєшся, навіть жити у нас не хочеш? А ми ж тобі долю свою довірили? — зверталися селяни до одного з таких керівників), яке до районної влади не доходить. А якщо і доходить, то змін жодних. «Здавалось б, — пише Григорій Суховершко, — що тема ця не для молодіжної газети. Тим більше, що в ті часи (50–60-ті роки минулого століття — Д. К.) вже існували і певні правила, якими визначалися зони критики і її рівень. Кожному належало своє. Та не такий був характер у Василя Симоненка. Наша молодіжна газета надрукувала цю його гостру статтю. Неприємностей, звичайно, як бувало і раніше, вона завдала редакції чимало, але й

який на репліку головного агронома про те, що, мовляв, не вистачає насіння проса, аби засіяти відведені площі у одній з рілничих бригад колгоспу, порадив йому засівати ті гектари... пшоном. Мовляв, яка різниця, пшоно ж це те саме просо... тільки «обчухране»...

А щосуботи він їхав додому за кілька десятків кілометрів десь у район залізничної станції Т. Г. Шевченка, що поблизу м. Сміли, і повертався до «роботи» тільки в понеділок. У будні — тут, у колгоспі, на вихідні — додому, в райцентр... Якщо такими керівниками колгоспів були всі ті двадцять тисяч посланців партії, то й не дивно, що сільське господарство завжди було в занепаді, за незначним винятком. Чи не про таких горе-керівників писав В. Симоненко?

Пам'ятаю, що й два інших наших голови колгоспу були жителями сусіднього села, які теж

Оксана ЗАБУЖКО:

«ДОНЕЧЧИНА – ПОТУЖНИЙ КРАЙ!»

Місце зустрічі з відомою письменницею було таким же непередбачуваним і законспірованим, як українство на Донеччині взагалі. Промислові нетрі колись соціалістичного Донецька з вулицею Світлий шлях промовисто поєднувалися із давно закритим заводом «Ізоляція». І саме у цьому окрайньому районі, на території закритого заводу розташовується Платформа культурних ініціатив «Ізоляція»... Мимохіть замислюється: «Ізоляція» кого і від чого? Нова Платформа від старого міста? Чи набагато ширше — сучасної культури від центру і жителів Донбасу?

На цю відстороненість Донеччини од загальноукраїнського культурного струменя (не кажучи про світовий) вказала Оксана Забужко на прес-конференції з представниками ЗМІ. «Якщо у Берліні КОЖЕН ДЕНЬ відбувається 30 письменницьких презентацій, то в Харкові 3-4 на тиждень. А скільки в Донецьку? Львів та Івано-Франківськ, Дніпропетровськ й Одеса мають книгарні, де «тусується» письменницький бомонд і молода поросль. Тут вони мають можливість спілкуватися поміж себе й

представляти твори читачам. На жаль, Донеччина з Кримом ніяк не проявляються в українському письменницькому житті», — таким невтішним був висновок гості. Однак тут-таки вона зазначила: «Презентацій нема, але читачі!» На зацікавленість творчістю Забужко вказувала велика кількість студентів та викладачів із місцевих університетів, які завітали на зустріч з нею.

Представниця фонду «Ізоляція» розповіла, що вони вийшли на пані Оксану просто через Інтернет, і зухвало запросили її у гості. Незважаючи на зайнятість працею та презентаціями книжок в Європі й Америці, письменниця погодилась — і ось вона на Донеччині.

Для візитерки Донеччина — це місто Василя Стуса. Вона зачитала напам'ять Стусівський вірш «Лиса гора», який у її уяві збігся із териконами і був ніби прелюдією для розуміння шахтарського краю. «Взагалі Донеччина — потужний край! — висловились гості. — Тут народилося і виростало безліч геніальних українців — Володимир Сосюра, Олекса Тихий, Василь Стус, Іван Дзюба, Емма Андіївська. Коли б ваше місто придбало велику кількість картин Андіївської, то сюди з'їжджалися би туристи з усього світу лише заради виставки її творів».

— Як складаються ваші стосунки із владою? — пролунало запитання.

— Ніяк, — була коротка відповідь. — Слава Богу, влада мене не цікапа, а я — її. За часів Ющенка я була запрошена на зустріч діячів культури з керівниками держави, намагалась активізувати владу в напрямку поновлення наших історичних святинь, бо тема української пам'яті напрому пов'язана як з ідентичністю особи, так і цілого народу. Безпам'ятність робить людину і цілу націю слабкою, предметом маніпулювання різних тоталітарних систем. Зараз на людність, особливо молодь, дуже впливає віртуальний, часто позбавлений національних ознак світ Інтернету. Тому пам'ятки народу треба зберігати, як зінціхо ока.

З темою пам'яті пані Оксана поєднує і власне листування з відомим літературознавцем Борисом Шевельовим. Під час Другої світової війни Шевельов емігрував до США, проте завжди був сином України. Нині О. Забужко випустила 2 томи їхнього листування,

що почалося у 90-ті роки і зберегло спомини про події тієї бурхливої пори.

— Чому пишете так складно? Ваші речення іноді займають цілу сторінку. Невже не можна бути доступнішою для читачів? — лунає докір з аудиторії.

— Таке зауваження мені роблять і в Німеччині, і в Америці, — відповідає авторка. — Я ніколи не ставила за мету бути популярною. Хотіла писати якісну літературу, «Нотердам де Україн» взагалі написана для філологів, а вже продано більше 20 тисяч книжок. «Музей покинутих секретів» — розійшовся в 30 тисячах примірників. Отже, тональність моєї мови знаходить прихильників серед читачів, а теми, яких я торкаюсь, — вічні!

— Треба зізнатись, — продовжує далі пані Забужко, — моя мова суто літературна. Хоча я народилась у

Луцьку, але в дитинстві була вивезена до Києва і тут здобула класичну освіту, тим паче що батьки-філологи слідували за чистотою мови. Через це я із великим зацікавленням помічаю усі місцеві діалекти. Із великим задоволенням спостерігаю ваш донецький суржик. Літератор взагалі не може писати поза своєю Батьківщиною, бо без народної мовної стихії — він, як риба без води.

Далі Оксана Забужко читала власні вірші — дуже проникливі, душевні, завжди із несподіваною кінцівкою. Наприклад, поезія, яку стимулював вислів Ахматової «Я научилась просто жити», у нашій гості закінчується афоризмом: «Усе дано для подиву мені. Нічого не дано для розуміння». Як зазначає сама пані Забужко, вона пише виключно лірику. Бо всі її вірші про любов. Про любов до чоловіка, до Землі, до України. Оскільки життя людини поза любов'ю — неможливе.

Присутні на зустрічі з відомою письменницею висловили надію, що вона ще не один раз завітає на Донеччину і широко полюбить наш степовий і приморський край. Прийме його у свою душу, як важливу частку соборної України, незважаючи на особливості його історичного шляху, культури і звичаїв.

Ірина МОЛЧАНОВА,
член НСЖУ

м. Маріуполь

Нещодавно до моїх рук потрапила книжка, зміст якої розкриває очі на багато, здавалося, безперечних істин, змушує згадати — відчуття ту епоху, коли й ти сам був до неї причетний. Читав і не міг відірватися, роман затягує, наче вир, дарма що величезний за обсягом — більш як дев'яносто сторінок. Для багатьох з нас, хто жив і трудився в одному часі з автором, тим паче, служив у радянській армії у ті шістдесяті роки, звісно, минулого століття, герої цього твору — постаті до болю знайомі. Не тільки тому, що ми зустрічалися з ними, але й тому, що їхня частка, так би мовити, в нас самих. Не буде перебільшенням сказати: до О. Шугая ніхто з наших прозаїків не брався так правдиво і талановито розповісти про сповнене тривог і ризику життя воїнів, у тому числі українських хлопців, за кордоном, а точніше, в Групі радянських військ на території НДР, якої тепер немає на географічній карті.

У художню тканину повісткування О. Шугая органічно «вплітає» реальні події, історичні й літературні факти, щоденникові записи — з метою глибшого «проникнення» в матеріал. Раз у раз на них посилюється, досліджуючи тогочасні суспільні явища. Тому-то «Вертеп...» — це й роман-документ. І все-таки домінує в ньому вільна розкута стилізова течія, характерна для есеїстики: манера розгортання подій у двох часових вимірах, що змінюють одне одного — розповідь безіменного героя про армійську службу і, зокрема, редакційні будні військових журналістів і спогади про життя в містечку до служби. Письменник демонструє блискучу авторську гру у творенні фікційного «я», де перетворений в оповідь од першої особи досвід автора — це, певна річ, художній прийом, що привносить у роман інтимно-довірливі інтонації і письменницьку причетність до описуваних подій.

У головного героя-оповідача немає імені, як не названо й інших членів його сім'ї — Батько, Мама, Дядько. Таким чином, прозаїк запрошує читача поставити себе, як він уже зізнався, на місце літературного героя. Хай там що, а перед нами

типовий представник покоління шістдесятих (йому 23 роки), рефлексії якого обертаються не тільки, точніше, не стільки довкола власного життєвого досвіду. Його бентежать речі більш важливі, скажімо, руйнація хати Федора Ковалюка. Адже якраз вона, хата, стає в творі символом роду і отчої землі, зрештою, нації і держави. Він, безіменний герой, як і Арсен Жалко (*блудний син із повісті О. Шугая «По стерні босоніж»* — В. Л.) теж перейнятий невтомним правдошукацтвом. Часом видається диваком, самозаглибленим, залюбленим у журналістику і

з'являється на сторінках. Є тут колоритні постаті офіцерів-журналістів полковників Булатова і Акшевського, обох капітанів Фалімонова і Холдкова, фотокара Миколи Убасева; є витончений образ Валентини Карлівни, вчительки німецької мови; є чистий і ніжний образ журналістки Аліси. Авторкові, безумовно, дорога готовність героїв до вибудовування гармонії і в собі, і в стосунках з іншими. Хай не завжди активно вони впливають на перебіг подій, зате перебувають у постійному внутрішньому русі.

Промовистим є образ —

монолози персонажів, відтворюють стиль їхнього спілкування. А які місткі «забуті» колоритні слова: напевняка, байдужки, причинець, капарити, мовчечка, неймовіра, ширувати, відпраження, зайти в тяг (завагітніти)! Образна палітра в романі, може, дещо занадто скупувата на тропи, проте раптом візьме і бризне отаке: «З хруском розчинились двері — і як загуло, як загуло, як забразчало десятками підкутих металевими косинцями солдатських чобіт». Або: «Серце прошила — ніби далека, загнана в патронташ снайперська куля, — прошила на-

для того, аби роз'єднати німця Західної і Східної Німеччини. (Парадокс!) Уздовж муру були мінні поля, також встановлені самострільні автомати, які відкривали вогонь, якщо будь-хто чи будь-що (навіть предмет) перепинили невидимий інфрачервоний промінь. Однак не заридив і мур. Приблизно двомстам тисячам напівголодних сміливців удалося різними способами утекти з соціалістичного раю під назвою НДР до ФРН, де жилося набагато краще. «Люди спочатку стрибають з балконів і дахів, щоб опинитися у тому, вільному Берліні... А під час

«По стерні босоніж», «Крапля сонця у морі блакити», роман «Іван Багряний, або через терни Гетсиманського саду». Роман-есе «Вертеп у раю» є кроком уперед у дослідженні характеру, часу. Усе ж прикро натрапляти в цьому творі на окремі прогріхи. Слід закинути, приміром, те, що в історії взаємин оповідача і німецької журналістки Аліси автор пішов супроти життєвої (і художньої теж) правди. Чистоту і ніжність випромінюють сторінки твору, присвячені «святим хвилям» цього божевільного кохання. І ось ні сіло ні впало оповідач, після прощання на берлінському вокзалі, подумки звертається до неї: «Дорога Алісо, ти покохала не мене. Ти покохала міф, який створила собі за допомогою уяви. Тож, може, замість мене з тобою буде цей міф». І далі: «Сказати їй так у вічі мені забракло сміливості». Виходить, порозважались — і квит?

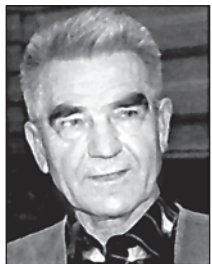
Доскіпливий «читальник», напевне, заприпитить у тексті роману повторюючі однієї і тих самих висловів, словосполучень, сентенцій, надмірну описовість і надмірну увагу до малозначущих подробиць — і тоді виникає відчуття ходіння по колу, монотонна одноманітність (скажімо, раз у раз повторюються: «передній край», «солдат на п'єдесталі», «втрапив місце в редакції райгазети», «ні разу не побував у відпустці», «збірку зарубали у видавництва «Молодь», «вірші відчувалися мені» тощо).

І все ж, попри незначні огріхи, можемо констатувати: О. Шугай у романі-есе продемонстрував вигадливу, багату на різні стилізові плани оповідь, відкрившись перед читачем у новій художній іпостасі. І що найприкметніше — прагнув показати події крізь призму осмислення людської долі — у тисному зв'язку з проблемами суспільно-історичними. Чи не тому до цієї книжки мимохіть повертаєшся подумки: щось у ній тривожить, щось тягне знову замислитись над її сторінками. Мабуть, то ознака всякої справжньої, яскравої книжки.

Василь ЛАТАНСЬКИЙ,
член Національної спілки письменників України, лауреат премії імені Олександра Гірка с. Прудки Советського району, АР Крим

РОМАН-ЕСЕ ВІД ОЛЕКСАНДРА ШУГАЯ

Олександр Шугай.
Притча про хату, або Вертеп у раю.
Роман.
- К: «Дніпро», 2011

символ вертепу. Вже сама саркастична назва твору «ставити тему», заінтригує. Як у народному яльковому театрі, у романі опричинки тоталітарної системи віртуозно грають ролі. Люди у цьому «раю», а радше пеклі, просто невідні від ніточок майстрів-лялькарів, що позбавили їх свободи вибору, ким і якими бути. Від несправжності «райського життя» й неволі всього довкола себе герої найчастіше такі самотні і відчужені від усіх і вся. Мимоволі думаєш: де беруться в них, зокрема в безіменного оповідача, сили не зламатись, шукати моральні цінності, щоб надійно почуватись у світі?

О. Шугай, треба наголосити, шасливо «збалансовує» белетристику і публіцистичність. Далі, треба мати неабияку творчу мужність, щоб не збитися на марудну документальність, зберегти пульс художнього письма.

Смакуєш мовним багатством твору — одним із визначальних критеріїв художності: умінням О. Шугая сприймати й відчувати таїну народного слова, його інтонаційні відтінки. От хоч би й прислів'я і приказки, в них ховається неймовірна багатобарвність: «Убитись, як чорт у суху грушу», «У страху очі по яблуку», «У степу й хрущ м'ясо» тощо. Виразні також діалоги і авторські ремарки, що непомітно переходять в короткі внутрішні

скрізна думка; «майор Пономарьов з примруженими, як приціл, очима». Не кажу вже про окремі вислови, які так і просяться до збірника афоризмів, як-от: «Мабуть, поети — це вішуні», «Геть усе на землі має свою логіку, початок. Свій власний корінь», «А слово не тільки пишеться на папері, воно і звучить, як музика», «Людина влаштована так, що здатна радіти кожній подарованій дрібниці», «Кожна жінка скидається на скарб, що повинен комусь належати».

Та ще й варто сказати, що твір О. Шугая, адресований усім, хто хоче більше знати про той складний час, а надто молоді — самотнє доповнення до підручника з історії (та й географії теж) про чужоземний край, батьківщину Гете і Шіллера. Враження про свої численні мандри оповідач-журналіст, проникливий і спраглий знань, занотує в щоденник, а пам'ять — як маяк — висвітлює побачене. Разом з оповідачем нас зачаровує Берлін, велике зелене місто (майже сорок відсотків його площ — це ліси, парки, озера, річки й канали). Чи Потсдам з палацом Цецилінгоф, де колись засідала трійця — Черчіль, Трумен і Сталін. Або місто Дрезден з його знаменитою кількоповерховою картинною галереєю. Та найбільше різке око і ранить серце Берлінський мур, гнітюча споруда загальною довжиною понад півтори сотні кілометрів, у межах Берліна — 43 км, зведена, як відомо, 1961 року

спроб перебраться через мур загинуло близько двох тисяч осіб, хоча це число вважають неповним. Коли 1989-1990 рр. минула ейфорія від руйнування муру й об'єднання Німеччини, виявилось, що зруйнувати матеріальні символи тоталітарного минулого легше, ніж здолати роки поділу країни...

Берлінський мур пройшов не лише через серця, а й через уми людей... Але найголовніше, і в цьому докорінна різниця з Україною, — природні, регіональні відмінності, які дісталися від нелегкого минулого, не стають частиною політичних ігор... І це добрий приклад для нас! (Юрій Райхель. Подолання муру. Газета «День», 12-13 серпня, 2011 рік).

Задовгу цитату зі статті, присвяченій 50-річчю спорудження Берлінської стіни, подаю не випадково. Про цей символ тоталітаризму О. Шугай часто-густо роздумує на сторінках роману, переймаючись трагедією німецького народу, як і автор названої статті. Перегук очевидний, хоча, зрозуміло, художній твір про події і публіцистичне тлумачення тих самих подій — однакові за змістом, проте різні формою та стилем мови. Нам важливо відзначити проєкцію минулого на сучасність, на злободенність.

Одне слово, О. Шугай, безперечно, — чутливий і тонкий художник, якому не позичити майстерності. Це яскраво засвідчують чотири романи п'ятикнижжя і твори, написані давніше — повість

СОЮЗУ УКРАЇНОК – 20 РОКІВ

3 грудня в Севастопольському українському культурно-інформаційному центрі святкували 20-річчя відродження в Україні всеукраїнської громадської організації Союзу українок. На свято прибули представники громадських організацій, духовенства, севастопольської молодіжної організації «Пласт», освітяни, військово-службовці ВМС ЗС України, пересічні громадяни.

Союз українок Севастополя – одна з найактивніших громадських організацій міста, знана й шанована усіма, без винятку, його мешканцями. Попри різні громадські чи політичні вподобання, діяльність Союзу українок помічена й оцінена як пересічними громадянами, так і обома гілками влади. Серед добрих справ цієї організації значиться: пропаганда української мови та культури, створення молодіжної організації «Пласт», реєстрація місцевого осередку організації «Проміт», благодійницька підтримка талановитої молоді, людей похилого віку, надання допомоги дитячим будинкам, співробітництво з ВМС ЗС України, підтримка Української греко-католицької церкви та церкви Київського Патріархату, тісна співпраця з усіма відділами Українського культурно-інформаційного центру, поповнення бібліотеки центру українською літературою, передплата українських періодичних видань для шкіл, бібліотек, дошкільних навчальних закладів – всього не перелічити.

Найпершим привітав союзників заступник директора Українського культурно-інформаційного центру Геннадій Алексєєвський:

— Те, що святкування 20-річчя Союзу українок проходить у Центрі – для нас велика честь. Двадцять років для громадської організації – досить солідний вік, протягом якого зроблено чимало вагомих справ. З цієї нагоди керівництво Центру підготувало Пам'ятний адрес, де висловлює вдячність севастопольській громадській організації Союзу українок та її беззмінному керівнику – Богдані Процак за багаторічну плідну співпрацю, сприяння у відродженні української культури та мови, пропаганду українських свят, звичаїв, традицій, а також патріотичне виховання молоді.

Привітати зі святом союзників прибула методист кабінету української мови та літератури Інституту післядипломної освіти Севастопольського гуманітарного університету Валентина Лопатюк:

— Я хочу звернути увагу на непересічний склад цієї жіночої організації. Серед союзників: науковці, викладачі, лікарі, бібліотекарі й навіть праправнучата племінниці Тараса Шевченка пані Красицька. Що не жінка – то наша гордість. Вони такі красиві, розумні й роблять просто неперевершені справи. Правду кажуть, що жінка тримає світ. Те, що вони роблять, не шкодуючи свого вільного часу, залишаючи домашні й професійні справи, піднімає українство. Великий історик Михайло Грушевський говорив: «Якщо кожен українець буде мати у своїй родині українську книжку, він буде таким чином стверджувати живомовне українство». Завдяки вам сьогодні українська книжка, український часопис

Привітання від Пласту

потрапляють до учня, до вчителя. А значить – ви плачете українство і сьогоднішнє, і майбутнє. На рахунок цієї організації – безліч добрих справ, але я скажу про ще одну: конкурс української мови імені Петра Ячика проходив у Севастополі 12 років поспіль і жодного разу не без участі Союзу українок. Хочу побажати цим славним жінкам здоров'я, всіляких гараздів й завершити нашим українським словом: Будьмо!

З привітанням до союзників звернувся настоятель севастопольської греко-католицької церкви отець Микола Квич:

— Жінка першою відчуває биття серця нового життя, яке і потребує у тому немовляті, якого плекає і носить. Вона завжди готова підставити своє тендітне плече, завжди готова допомогти.

Саме такі риси жінки властиві союзницям і вони несуть їх своїм прикладом у суспільство. Протягом усіх років мого перебування у Севастополі мені довелося багато співпрацювати з цією громадською організацією, проводячи у дитячих будинках Різдва свята. Треба було бачити очі тих дівчаток, які разом з жінками Союзу українок брали участь у приготуванні Святої вечері. Вони виховують найліпше власним прикладом. Мої ширі вітання й уклін жінкам, які невтомно несуть любов.

Коли чоловік одягнений у військову форму, його плече стає надійнішим у кілька разів – переконувала зібрання ведуча святкового заходу, провідний бібліотекар УКІЩ Неля Сиротова, запрошуючи до слова представника ВМС ЗС України, капітана 2 рангу Сергія Рудика, який від імені командувача та військової ради привітав знану жіночу організацію з ювілеєм. Передаючи Пам'ятний адрес голові Союзу українок Богдані Процак, він відзначив стійкість і волю української жінки.

— Там, де навіть у чоловіків опускаються руки, наша жінка, попри всі негаразди, вистійте, підставите плече своїй родині, та ще й братиме участь у громадському житті. На ній, берігині, лежить споконвічна материнська турбота. Там, де жінки, там панує спокій і злагода. Земний уклін Вам, жінки України. Привітати союзників прийшов голова Благодійного фонду спи-

Пластуни станиці Севастополь привітали ГО Союзу українок Севастополя з 20-річчям відродження організації. Вже майже 15 років пліч-о-пліч крокує разом з нами Союз українок Севастополя. У 1996 році в плані роботи цієї організації на другий квартал з'явився доленосний пункт щодо створення у Севастополі скаутської організації України «Пласт». Союзники Світлана Заторська, Богдана Процак, Катерина Мала, Тамара Красицька, Олександра Гречко всіляко допомагали нам на перших кроках становлення «Пласту». Нам дуже приємно, що дехто з них і зараз є членами станиці Севастополь, ставши для нас не лише виховниками, але й подругами.

Союз українок і сьогодні не залишається байдужим до проблем молоді, допомагаючи пластунам в організації проведення таборів та інших заходів. У день ювілею організації ми побажали кожній союзниці міцного здоров'я, злагоди в родині, сил і натхнення у громадській роботі.

Зіна БЕЛАНЮК,
голова Севастопольської пластової станиці

Тетяна Матар та Дмитро Морозов

яння духовному розвитку Севастополя, заступник голови міської держадміністрації з питань регіональної політики (2000-2005 рр.) Іван Куликов. Із Союзом українок його пов'язують чимало років плідної співпраці.

— Коли я працював у міській держадміністрації, вважав цю жіночу організацію надзвичайно дієвою. Тому охоче відгукувався на всі заходи за її участі: їздив на пластуницькі таборування, стрибав через купальську ватру. Я також з великим задоволенням одягаю вишиту Вами, пані Богдано, сорочку. Організація існує 20 років з багатьох причин: є держава Україна, й вона має стверджуватися в такому непростому регіоні, як Крим. Але є ще такі одержимі люди, які за будь-яких обставин, не рахуючись з часом, допомагають нам, севастопольцям, усвідомити, що ми – складова частина України. У моєму букеті квітів зібрані всі кольори веселки. Саме такого веселкового шастя я бажаю усім жінкам цієї вельми поважної жіночої організації.

Письменник Борис Нестеренко перед тим, як поздоровити жінок з ювілеєм, зачитав декілька сторінок своїх спогадів про дещо дивне знайомство з Богданою Процак. Це було чимало років тому. До Севастополя прибула столична делегація, якій мали розповісти про злагоду й мир, що панують у місті, та як справно в усі сфери життя тут впроваджується державна мова. Союз українок тоді проігнорували, не запросивши на «круглий стіл», що проходив у ресторані.

— Захід був нудним, — згадує

письменник, — дехто вже майже засинав, очікуючи на дармовий обід. Аж раптом якась гарна жіночка, добре вдягнена, вийшла на середину залу, постелила вишиту серветку й вмістила на підлозі перед столичними гостями. Ті здивовано переглянулися, проте посунулися й запропонували місце, звідки пані Процак своїми зауваженнями змогла доповнити «елейну» картинку севастопольської злагоди. Тоді я зрозумів, що поки у Севастополі є такі українці, як Богдана Михайлівна, то «...ще не вмерла України і слава і воля». Слава Україні!

Двадцять років очолює організацію «Союз фронтівчак Севастополя» Юліанія Леонідівна Бочкарьова. Вона – росіянка, але всім серцем полюбила союзників:

— Я 20 лет работаю с фронтівчакми Севастополя і дружу с Союзом українок. Богдана – моя лучшая подруга, я ее очень люблю. Эта замечательная женщина способна повести за собой не только женскую группу, но и командовать отрядом мужчин. От всей души поздравляю эту замечательную организацию и мою любимую подругу Богдану.

Насамкінець свята Союз українок привітали севастопольські пластуни. Протягом усього заходу для зібрання співав гурт «Червона калина», солісти Тетяна Матар, Людмила Казмірчук та Дмитро Морозов з Севастопольського українського культурно-інформаційного центру.

Лідія СТЕПКО

м. Севастополь

Геннадій Алексєєвський

Валентина Лопатюк

Отець Микола Квич

Сергій Рудик

Богдана Процак та Іван Куликов

Борис Нестеренко

У літературно-художньому журналі «Дніпро» нещодавно була опублікована добірка віршів наших земляків — кримчан. Пропонуємо вашій увазі деякі з них.

ЯЛТА

Віра КИРИЧЕНКО

ОСЕНІ ПЕЧАЛЬ

Як же швидко відлетіло літо,
Щез в тумані журавлиний клин.
На душі чомусь так сумовито
І життя гірчить, немов полин.
А натомість повернулася осінь,
Роздягла усі сади й ліси,
Чорні хмари неба вкрили
просинь,
І дощі зайшлися моросити.
Сумно й гірко восени природі,
І туманом застелилася даль,
Лиш гарбуз самотній на городі —
Золота виблискує медаль.

ГРОЗА

Хмари в серце несуть гіркий шем.
Десь далеко в гаю прогрімало,
І в повітрі запахло дощем.
Перші краплі впали несміло.
В небі блискавка б'є, мов батіг,
Навкруги все на мить освітіло.
Грім тріскує у вухах заліг,
Жах проник в мою душу і тіло.
Мить. І злива злива — як з відра.
Заховатись біжу я до хати.
«Дош липневий
завжди для добра» —
Так повчала мене моя мати.

Віктор КИРИЧЕНКО

ПЕРЕДЗИМ'Я

З прошарком пиріг¹
У засмученій днині
Для всіх випікає
Дбайлива Яйла.
Знімають фіранки²
Хуткі господині.
У Ялті — дощі,
І ще снігу нема.
Поширено чутки,
Що десь в Буковині
Вирують безжалісно
Повені сильні.
У Харкові — сніг,
Як в яйлинській печі,

Тут хліб випікають
Кулиничі.³
А в Ялті — тумани,
І люди край моря
На гальці шукають:
Чи всміхнеться доля?
Торгівки на ринку
За літом голосять,
Бо в місті — не літо,
На жаль — і не осінь...
¹ Восени тумани линуть з Яйли і біла
Учан-Су з прошарками засинають.
² Після літнього курортного сезону
господині перуть білизну та фіранки.
³ Кулиничі — селище на Харківщині,
де працює потужний хлібозавод, тала-
новито керований паном Мисиком.

Коли зринеться зоря...
В. Свідзинський⁴

БАЛ ТАІНСТВА

Осінь — з гір спустилася...
Потім — крокує по схилах,
Згодом — по чуйних доріжках
І — по вузьких стежках...
Постукала у віконце —
Я прокинувся — впевнилась,
Затим будить сонце —
Зоря зайнялась.
День — щасливий від барв.
У місті — тепло і чисто:
Сонце — ввімкнуло світло,
Ніч — втече незабаром...
Городяни — на ярмарки,
Автомобілі — у великі пробки,
Хризантеми — на пуанти —
Оркестр заграє.
Чутка — прокотилась по місту:
Скоро почнемо бал.
Люди і квіти — в хорал,
Небо — в ясноту барвисту.
Осінь — з гілки на гілку,
Сонце — як в казку — додому,
Мелодії — у серце — КРАП!
КРАП!
Я — в тенета таїнства...

⁴ Володимир Свідзинський — поет, пред-
ставник Розстріляного Відродження

КАЗКОВЕ ДІЙСТВО

Два кипариси за вікном
На плечах тримають небо.
А на схилах — довгим віттям
В рівчаки лягає нежить.
Застудилась пізня осінь,
Її трішечки морозить.
Вітер хмаровиння зносить.

Море з вітром гомонить.
Зранку в білому полоні
Досипляє чуйне місто,
Напливають урочисто
Із соборів перші дзвони.
Шлях бере в свої долоні
Всі автівки, мов намисто.
Як дарунок — променісти
Сонця промені червоні.
Вічні велетні-платани
Простягають віти в хмари,
Мов зринають дивні вежі,
В цій казковій мережі.
Вже чекають перші пари
Теренкурів сонні сходи,
Заволають, як завжди,
В місті гомінки базари.
День втомився, що робити?
Йому треба відпочити.
Щоб не снилось щось вночі,
Вечору віддав ключі.
Задріма мершій у тиші.
Хвиля сон його колише.
Пливе місяць понад містом,
Розганяє тіней дійство.
І шепоче: «Ялто, спи,
Гарні хай насняться сни...»

БАХЧИСАРАЙ

Любов МОНЦЕВА

НЕВПІЗНАНА ЛЮБОВ

...А теплий вечір сіті розставляє,
І вже, мов риба, б'ється самота,
І неймовірно легко підкоряє
П'янкий твій погляд і твоя рука...
Збентежена, роман я відкладаю
Весь із палких, принадних,
ніжних слів,
Підземну річку темна ніч долає:
Пливе туман в'язких,
примарних снів.
Дзвенить будильник.
День приходить новий
Холодний душ
свідомість промива —
А в тім романі геть нема любові,
Лише пусті, оманиві слова.
Ось і дзвінок, та він
вже не обдурить:
Цей постріл мимо, жертва утікла.
— Ні, ні і ще раз ні,
пробачте, Юрій,
Що вчора я безтямою була.
Цей вечір я уже не пам'ятаю, —

ЯЛТА... ЛІТО...

Фото В. ЖАДЬКА

Поклала трубку. — Йєс!
Ну от і все. —
...Іде так гордо тіло і не знає:
Навиліг серце зранене несе.

* * *

Посмішка сфінкса на скелю лягла,
Крилами хмари рябіють,
Все навкруги — знаки і письмена,
Жаль, що читати не вмюю.
Знов по гріхах своїх звично іду,
Гулі нові набиваю,
На роздоріжжі затерту, стару
Срібну монету кидаю:
Десь же й мене славні успіхи ждуть,
Гляну невдачі у вічі,
Раз така довга та звивиста путь,
Може, попереду — вічність?

СЕВАСТОПОЛЬ

Наталія ЗАДВЕРНЯК

ОСІННЯ БАЛАДА

Осіньню усмішкою день
Плавав то ніжно, то сопів суворо.
Дзвенів струмочок: день-дзельень,
А небо оскалилось хворо.
Десь закурличуть журавлі,
Ключем злетівши вивсь,
Ніщо вже не зупинить кораблі,
Що у вирій тужно понеслись.
Заплакала листва, немов дитина,
Додолу падала й шуміла,
Але єдина мить — хвилина —
Вона у танці з вітром загуділа.
Або посули айстри у саду,
Або про них забули морози,
Горять вони в мажорному ладу
Тоді як інші проливають сльози.
Сутінки, запалені скроні дня,
І темніть душу виідає.
Облетіла. Стерлась. Загула,
Та про це ніхто не знає.
Бринять краплини смутком,
Моросять небесні очі,
Закрався відчай в серце жмутком —
То прилягли на землю ночі.

Іван ЛЕВЧЕНКО

ДИХАЮ ОСІННЮ

Сіє осінь дрібненьким дощем.
Пада листя під ноги барвисте.
Я не встиг цим надихатись ще
І наслухатись шерхоту листя.
Наштовхатись в тісному метро.
І з вагона, що мчить на Хрещатик,
Краєм ока побачить Дніпро
І, як юнкою, замилуватись...
Йти і йти під осіннім дощем
І промінчику з хмарки радіти.
Не надихавсь я осінню ще,
Не втомився красу цю любити.
Крізь каміння зелена трава
Пробивається радісно вгору.
Люди добрі, вітаю я вас
У казково-замріяну пору!

Людмила ГУСЕЛЬНИКОВА

ЧЕКАЮ

Жалкую про те,
що так коротко літо,
Що рідко те літо дощами помито,
Що в ньому так мало
грозових розкатів.
Три місяці літа — це мало? Багато?
Жалкую, що море
від вітру хвилясте,
Що поле від спеки
не дуже квітчасте,
Що в ніч прохолоди
я майже не маю.
Жалкую за літом та осінь чекаю.
Палаючі гори, ліси увяляю,
До півдня у небі лелек проводжаю,
Дивлюсь, як жовтіють
дерев наволо.
Чекаю повернення діток до школи.

ТВОРЧИСТЬ НАШИХ ЧИТАЧІВ

Доброго дня, шановна редакціє! Маю бажання надрукувати свої вірші у вашій газеті. Пишу поезію та прозу як українською, так і російською мовами. Народилася 28 травня 1988 року в смт. Теплик Вінницької області. Закінчила Київський національний університет внутрішніх справ. Лауреат конкурсу «Золотий Тризуб». Автор книг: «Солов'їна пісня» (проза); «Меч и роза» (поезія)
Лілія НІКОЛАЄНКО

Мабуть, найгірше бути безхребетним,
І гнутися туди, куди нагнуть,
І грати роль в абсурдному сюжеті,
Впустивши в душу міліну і муть;
Розносити усім і подавати
Нудного підлабузництва вино,
Що замовляють —
так оте й співати,
Спустити гідність на гниюче дно.
Мабуть, найгірше
втяти вільні крила,
За харч і пійло зрадити себе,
Не бачити, як шлях
ганьба покрила,
І він у прірву небуття веде...
Найгірше йти покійно, наче вівці,
І нести в жертву ідолу козла,
І долями йому встеляти сідці
На трон фальшивий,
на вершину зла...

ТЕАТР

Вже склали розклад
для війни і миру,
Каміння розкидати час настав.
Вітає натовп нового кумира,
Когось ведуть на страту,
хтось програв...
Співають королям хвалебні оди,
Скликають на бенкети вірних слуг,
Хтось, як і завжди,
б'ється за свободу,
Комусь земних блукань
замкнувся круг.
Хтось топить у вині свої невдачі,
Чекає з неба золотих дарів,
Хтось душу продає, а потім плаче,
Хтось на землі без пекла вже згорів...
А я втомилась п'єси ці дивитись,
Покинути я хочу душний бал,
І в вітру буревію попросити,
Щоб цей театр накрий дев'ятий вал!
Зберу думки, польоти і падіння,
Поразки й перемоги, сум і сміх,
Зірки й пігму, наївність
і прозоріння,
Невинну святість і кульгавий гріх,
Зберу любов і нелюбов у скриню —
Усе в одну, закрию і піду...
І дерев'яний ключ спалю, щоб нині
Вже не зустріть ні радість, ні біду...
Щоб просто перейти у вимір інший,
Щоб зникнути в невіданих світах,
В тих, де нема ні кращик,
ані гірших,
А вільний кожен, як небесний птах...

Шановна редакціє! Вибачте, що турбую. Мабуть, у вас і своїх клопотів вистачає, а тут ще я...
Висилаю свої римовані рядки, не знаю, чи є в них талант?

З повагою,
Василь ВОЗНЕНКО

м. Київ

* * *

Іще цвіте батьківський сад.
А цвіт мов сніг — немов зима...
Та час не повернеш назад —
І батька вже давно нема...
Зацвів бузок — радіє світ,
Буєє квітами весна.
А мамі вже, як білий цвіт,
Покрила коси сивина.
Іще цвіте батьківський сад...
Гуляє дощик по воді.
Та час не повернеш назад —
Де батько й мама молоді.

«ДНІПРО» ЗАПРОШУЄ У ГРУДЕНЬ!

Відкриває грудневий номер журналу «Дніпро» оповідання Олеси Гулько-Козій «Скрипаль». Молодого скрипаля, котрий утікає від міських клопотів, занесло в українську глибинку... Він уповні заглибився в стихію, яку звично називають «гоголівським селом». Й аллюзія на Гоголя тут не випадкова. Авторка оповідання безпомилково схоплює найтонші риси, найменші шурхоти, найнепомітніші зміни світу й робить із цього дотепний, веселий і повний містики твір.
Трагедія Голодомору — один із найскладніших матеріалів для художнього опрацювання й, відповідно, для пояснення молодому поколінню. Щоб підтримати вчителів у важливій справі плекання пам'яті і дати їм якомога більше матеріалу, «Дніпро» публікує вже в другому посліпль числі твір про моторошні події 1932-1933 років. Оповідання Тамари Шевченко «Божевільна» порушує надскладне питання про вічність і непохитність моральних норм: чи можуть нелюдськими умовами виправдовувати нелюдські, здавалося б, учинки? А якщо вони, ці діяння, врятують ще хоча б одне людське життя?

Особливої уваги заслуговує п'єса Ганни Легкої на актуальну тему — «Газовий котел у кредит». Такої драматургії в Україні чомусь украл мало. А чи готові ви до того, аби ваше життя стало об'єктом художнього осмислення? Якщо ви досі над цим не замислювалися, то після прочитання п'єси однозначно зробите це.
Що головне в пограбуванні? Гроші?! Не поспішайте з відповіддю... Іронічний детектив Івана Кідрука «Четверо. Ніч. Мішок грошей» переконає вас у протилежному.
Ніколи не задумувалися, скільки коштує кохання? Юрій Муляр у своєму сучасному психологічному оповіданні «Помста Попелюшки» намагається розібратися зі всіма цими запитаннями. Погодитися на ніч із незнайомкою за добрі гроші — невелика мужність. Але хто знає, чи вона часом не божевільна, можливо, вона шпигувала за вами або й узагалі ви її знали до цього. Що накажете робити, якщо, наприклад, там з'явиться ваша подруга чи однокласниця?
Грудень дає старт особливій, казковій, зимовій поезії. Автори з різних куточків України для святкового передноворічного настрою дарують усім читачам свої не по-зимовому теплі вірші.

«МІЙ ТАТО СЛУЖИТЬ В АРМІЇ»

Такою була тема конкурсу малюнка, який напередодні Дня Збройних Сил України пройшов у 8-му Гарнізонному будинку офіцерів у Сімферополі. У ньому взяли участь 27 дітей військовослужбовців місцевого гарнізону віком від 2 до 12 років.

Конкурсу передували трансляція відеосюжету «20 років Збройним Силам України» та екскурсія до музею військової історії Криму, який розташований у цьому ж приміщенні. Під враженнями від почутого і побаченого (екскурсію проводила завідувач бібліотеки Будинку офіцерів Тетяна Се-

менова) малеча та школярі упродовж години — саме стільки часу відводилося на творчий процес — втілювали на папері олівцем і пензлем своє бачення сьогоденної місії «людини зі зброєю».

Журі, до якого увійшла і представниця регіонального медіа-центру МО України, було непростим визначитись з переможцями. Адже експромт юних художників виявився досить оригінальним, барвистим і дотепним. І все ж вибір було зроблено. Кращими визнали малюнки Поліни Колеснік, Віки Ілляшенко та Анжеліки Майданюк. Їм було вручено дипломи і подарунки.

Катерина СЕРЮГІНА, студентка 1-го курсу факультету журналістики Таврійського національного університету

УВАГА: КОНКУРС!

«МЕНІ ТРИНАДЦЯТИЙ МИНАЛО...»

До 13-річчя кримської дитячої газети «Джерельце» під Шевченковим гаслом «Мені тринадцятий минало...» оголошується творчий конкурс серед юних читачів — школярів Криму і всієї України. Надсилайте на адресу редакції (звичайною або електронною поштою) ваші літературні, поетичні, публіцистичні твори — на будь-які теми, які могли б бути надрукованими в дитячій газеті. Компетентне журі, яке очолює незмінний шеф-редактор «Джерельця» Данило Андрійович Кононенко, оцінить і відбере кращі творчі доробки, автори яких отримають шанс вибороти суперприз та інші нагороди!

Крім творчих завдань, будуть й цілком конкретні, за які нараховуватимуться додаткові бали. Ось одне з них:

— КОЛИ ВИЙШОВ ПЕРШИЙ НОМЕР «ДЖЕРЕЛЬЦЯ»?

Чекаємо на ваші відповіді, вірші, оповідання, репортажі, новели, статті. Творіть! Держайте! Перемагайте!

ВЕСЕЛКОВІ КОЛЬОРИ ДИТИНСТВА

Виставка робіт учнів Сімферопольської дитячої школи мистецтв (СДШМ) відкрилася 30 листопада у Всеукраїнському інформаційно-культурному центрі. На ній представлено близько тридцяти творів, виконаних у різних техніках: гуаш, акварель, олівець, а також розпис по склу та розпис по тканині — батик.

Відділення образотворчого мистецтва у Сімферопольській дитячій школі мистецтв з'явилося від її заснування в 1988 році, коли невеликій групі учнів викладав усі предмети молодий педагог А. Н. Беднєнко. Зараз тут навчається сто сорок дітей, яким живопис, композицію, малярство, ліпку, кераміку та дизайн викладають сім педагогів-художників — М. Г.

Владимирцева, Л. В. Черних, Є. В. Власов, Н. В. Дяденко, М. М. Терехова і С. В. Павлова. Завідує відділенням викладач історії мистецтв Євген Володимирович Семенов.

За роки існування студії в ній склалися власні традиції, спрямовані на виховання у дітей любові до художньої творчості. Успіхи школи значні — її випускники навчаються у ВНЗ Криму, України, Росії і навіть за кордоном, обравши живопис, дизайн, ювелірну справу і прикладне мистецтво майбутніми професіями. Учні відділення — активні учасники і призери міжнародних виставок і конкурсів: біенале у Харкові «Біль Чорнобиля»; у Донецьку «Підводні фантазії»; у Києві «Моя планета — планета майбутнього»; конкурсі дитячих робіт у Варшаві. Вони прикрашали вулиці Сімферополя до його ювілею та до 65-ої річниці Перемоги під час

міського «Конкурсу графіті».

В експозиції виставки у Всеукраїнському центрі увазі глядачів представлені роботи юних вихованців викладача Марії Терехової — Олени Леонідченко, Анастасії Капітонової, сестер Дарини і Марії Гуртових, Катерини Мінлашевої, Дарини Плотнікової, Вікторії Вангелі, Тетяни Редьки, Дарини Бучиної, Євгенії Шестерикової, а також роботи випускниць Марії Сарсумат і Тетяни Калганової. Дебютною ця виставка є для чотирикласника Дмитра Лошадкіна.

Привітати дітей з цією важливою подією в їхньому житті прийшли міністр культури Автономної Республіки Крим Альона Плакіда, начальник міського управління культури Ауріка Дрібная, голова міського відділення Національної спілки художників України Олександр Андреев, заступник директора з організаційно-виховної роботи КРУ «Художнє училище ім. М. Савокиша» Олена Баталова та інші. «Ця виставка — тільки перший крок на ва-

шому творчому шляху. Бажаємо вам успіхів, творчої наснаги і реалізації художніх задумів», — звернулася до юних митців заступник генерального директора з питань культури ДО «ВІКЦ» Світлана Леонова.

Святкову, радісну атмосферу у виставковій залі створили чудові вокальні номери у виконанні лауреата кримських республіканських та міжнародних хорових конкурсів, володаря звання «Кримський вундеркінд» ансамблю Сімферопольської дитячої школи мистецтв «Дитинство» і джаз-бенду «Чесно кажучи» під керівництвом Елли Войтко.

Дитячі роботи, на яких — казкові птахи і тварини, кримські пейзажі та квіти, сповнені щирості та особливої позитивної енергетики, захоплюють яскравими кольорами та їхніми веселковими поєднаннями, торкаючись найпотаємніших куточків душі, де в кожного живуть найдорожчі спогади дитинства.

Ганна КОВАЛЬЧУК (Прес-служба ДО «ВІКЦ»)

ДИТЯЧЕ «ЄВРОБАЧЕННЯ -2011» ВИГРАЛА ГРУЗІЯ

Переможцем дитячого «Євробачення — 2011», який завершився в суботу в Єревані, стала грузинська група Candy.

Грузинські виконавці з пісню Candy Music набрали 108 балів. Друге місце із 103 балами посів виконавець із Голландії Rachel з пісню «I am teenager». На третьому місці юна співачка з Білорусі Лідія Заболотська з пісню «Ангели Добра» — у неї 99 балів.

Усього у фіналі взяли участь представники 13 країн — Вірменії, України, Росії, Латвії, Молдови, Болгарії, Литви, Македонії, Нідерландів, Білорусі, Швеції, Грузії, Бельгії.

Конкурс дитячого «Євробачення» пройшов у дев'ятий раз. У нього кілька істотних відмінностей від дорослого «Євробачення». Діти співають пісні рідною мовою, а місце проведення конкурсу визначає спеціальна комісія. Переможець визначається за підсумками глядацького голосування, а також за допомогою спеціального журі.

Учасник від України, на жаль, посів на цьому конкурсі одне з останніх місць...

«БОГОСЛОВ'Я – У ЗВУКАХ»

Друге грудня. У концертному залі Художнього музею – повно людей, і моя увага фокусується на обличчі однієї з хористок, яку не застять нічий спина та голови. Її величезні очі струмують небесне світло. Такі бачила лише колись у черниці в Москві, яку забрали в сім'ю на лікування. Ми всі, студенти-квартиранти і господарі, говорили тоді про її очі. Хочеться сфотографувати співачку і помістити фото на половину газетної шпальти. Здається, вона може одним своїм виглядом розповісти про цей хор усе найголовніше... Але майже поруч – ще одна з такими самими дивовижними очима. А та, що поміж ними, – років на 15-20 старша, і життя вже пригасило високе світло. А можливо, не просто життя, а довгі роки економічної скрути, бо це лише для нас, у залі, артисти – обранці долі, а для тих, від кого ця доля залежить, вони, швидше, – просто головний біль. Бо чомусь же на 20-річний ювілейний концерт камерного хору «Таврійський благовіст» Кримської державної філармонії не прийшов ніхто із профільного міністерства, і це важко було не помітити. А я так сподівалася побачити тут заступницю міністра культури Арину Новосельську – вона ж бо теж сердечна і відкрита і, можливо, добре слово від неї цього дня поклало б край тій напрузі, яка гасить полум'яні очі співаків.

А ще б вона почула нестримні вигуки, а то й шепіт поруч: «Молодці!», «Чудово!», «Чарівно!». І, звичайно ж, офіційні виступи друзів та прихильників цього хору, серед яких – святі отці.

Ось промовляє протоієрей Олександр від свого імені та імені Кримського владики УПЦ МП Лазаря:

— Вже 20 років ви несете духовну красу православного піснеспіву, несете людям духовну культуру, попри те, що все навкруги руйнується і нищиться, як зауважив владика, доносите до нас духовну красу звуку. В Криму ви були першими, такими лишилися й досі. Та і у

країнах співдружності таких не багато, пригадую лише один подібний колектив, що приїжджав до нас у 80-ті роки з Москви. Пишаємося, що ми, кримчани, є вашими сучасниками.

Не пошкодувавши часу, приїхав на концерт і о. Марк із Судацького району.

— Ви піднесли на неймовірний рівень хорове духовне мистецтво. Це – богослов'я у звуках, – заявив він, зауваживши, що, як ніхто, здатен оцінити їхні таланти, бо сам теж був музикантом. – У своїй творчості ви – богоподібні, – завершив виступ свяятий отець, подарувавши співакам ікону Благовісника. А від о. Олександра подарунком став образ св. Гурія.

Привітати свого колишнього учня сімферопольської музичної школи № 1, а нині – диригента, засновника і керівника хору «Кримський благовіст», заслуженого діяча культури АРК Володимира Ніколенка прийшов і 88-річний Дмитро Петрович Малий. Він – ветеран війни, був двічі поранений, усі груди – в нагородах (скільки їх залишилося вже, отаких справжніх ветеранів?!), а ось не зміг поставитися байдуже до свята свого вихованця. Вихованця і керівника водночас, бо сьогодні Володимир Михайлович очолює Сімферопольську музичну спілку, а Дмитро Петрович є його заступником.

Як фахівець гість зауважив, що найскладніше керувати хором, який співає акапело. Бо тут немає багатоголосся, яке створюють музичні інструменти.

А ось я, необізнана, дивуюся саме цьому багатоголосся. І навіть пробую заплосити очі, як це робить сусідка по кріслу (точніше, стільцю). Тепер я вже не бачу натхнених облич. Просто звучать «Лісові далі». Линуть ледь чутні звуки здалеку, стікають з гілок срібними струмочками. І ось вже, як вітер, охоплюють хашу. І у кожного дерева свої вібрації, своє звучання. Своє і водночас спільне.

Музику і пісню (а тут – два в одному) не перекажеш. Але у «Таврійського благовісту» це завжди тонка, чарівна гра голосів, які то посилюються, то раптом віддаляються, то уриваються на самому підйомі. Ні, знає, що каже, Дмитро Петрович, управляти отаким багатоголоссям, коли – жодної фальшивої нотки і всі то зливаються в єдиному акорді, а то нібито імітують музичне супроводження сольного співу, справа непроста. Особисто я подібного не чула і навряд чи почую. І всі, хто бере слово, висловлюють схожі емоції.

— Дуже люблю цей хор, чистий не лише голосом, але й помислами.

— Ви допомагаєте нам бути чистішими, світлішими, добрішими. А далі – і вірші, написані кваліфікованими шанувальниками – музикантами та співаками.

Керівництво 1-ї музичної дитячої школи м. Сімферополя називає Володимира Ніколенка своєю гордістю і дарує йому «золоту» рибку, аби виконувала бажання хористів. Та чи допоможе? Подарунками і квітами вже вкрита вся підлога біля ніг ювілярів.

І це – не вперше. Готуючись до свого свята, «Таврійський благовіст» з честю гастролював у Москві, а ще раніше – в Польщі. І мене все гризе думка: чому ж сьогодні у цього хору такі гострі матеріальні проблеми, бо зарплати їм зменшили вдвічі... Запитую сусідок, котрі сидять на приставних стільцях, придбавши на концерт квитки, – що привело їх сюди. «Подобаються. Незвичайні голоси. Єдиний ансамбль у Криму, який можна слухати». А ще: «Слухаємо і очишаємося».

І думка ця присутня практично в словах кожного. Хоча йдеться про очищення нематеріальне, але тим дивовижніше і показовіше, що це відчуття спільне. Втім виконують хористи (і цього разу теж) не лише богословські пісні, але й народні, українські та кримськотатарські і навіть класичні та іронічні. Але,

очищені духовною піснею, співаки, здається, так само впливають на все, що лине з їхніх вуст.

На сцену зі словами подяки піднімається розчулений молодий композитор, пісню якого вперше щойно було «освячено» «Таврійським благовістом», пізнаючи і не пізнаючи себе. І такий він – не один.

Бо доторкнувся своєю чарівною диригентською паличкою до звукоядра Володимира Ніколенка – і сталося диво. Що приховувати, це свято – в найпершу чергу – його свято. Оскільки вже не раз змінилися хористи за 20 років, і принесли б вони із собою якісь інші настрої та модні течії, аби не усвідомлювали під впливом диригента, що прийшли не на тусівку, а в храм, і залишалися тут ті, хто готовий був стати спочатку простим послухником в очікуванні Божої благодаті.

Років 16-17 тому, коли я вперше писала про цей хор, Володимир теж справляв враження людини не від світу цього. А світ цей, як відомо, любить лише своє, отруєне власними пороками, просякнуте власними бажаннями. Але завжди ходили і ходитимуть по цій землі ось такі «чужинці», котрі розумітимуть одне одного з півслова.

Так було і з Володимиром Ніколенком на початку його творчої кар'єри.

Закінчивши Київську консерваторію, він почав шукати людей, які б могли стати одним колективом. Потрібна була підтримка. І ось знайома журналістка привела диригента на прийом до першого секретаря миському компартії Володимира Прокопенка (сьогодні нас привчили згадувати колишніх компартійних керівників у кращому разі з іронією, думаю, часом з метою збереження власного рейтингу). Господар кабінету виявився усміхненим і привітним. Він одразу ж перейнявся ідеєю, з якою звернувся до нього Володимир. І вже через 9 місяців відбулися презентації нового хору у Краєзнавчому музеї та Будинку офіцерів. Керівник останнього поставився до цього як до рядової події і був шокований, коли люди буквально штурмом почали брати переповнену залу та балкон.

Про все це згадав Володимир Михайлович після концерту у своєму незапланованому виступі. І згадав тому, що замість VIP-персон помітив у залі того самого Володимира Вікторовича Прокопенка з родиною.

Це їм і усім друзям співав хор на прощання «Многая літа». Хай і у них, двадцятирічних, попереду буде ще безліч світлих і радісних днів.

Тамара СОЛОВЕЙ
Фото Катерини БСЛОВОЇ

ФОНД БРАТІВ КЛИЧКІВ – ДІТЯМ СЕВАСТОПОЛЯ

Севастопольська дитячо-юнацька спортивна школа № 2, реконструйована й відремонтована Фондом братів Кличків, стала шостим учасником всеукраїнського проекту цього фонду «Старт до успіху!». Офіційне відкриття оновленого спортивного навчального закладу відбулося 23 листопада.

Севастопольська ДЮСШ № 2, заснована у 1966 році, нещодавно відзначила своє 45-річчя. Цей найбільший у місті спортивний навчальний заклад визнаний однією з п'яти кращих спортивних шкіл України, проте вдосконалити її матеріально-технічну базу місцевому бюджету — не під силу.

Влітку Фонд братів Кличків профінансував ремонт приміщення школи та її оснащення новими акробатичними доріжками, матами, шведськими стінками, хореографічними станками. Видатки фонду на оновлення спортивного навчального закладу склали понад 1 мільйон 600 тисяч

гривень. Таких капіталовкладень у розвиток севастопольської ДЮСШ № 2 не було за всі часи її існування.

Сьогодні у школі в секціях баскетболу, художньої гімнастики, спортивної акробатики, стрибків на батуті займаються понад 700 дітей.

Директор школи Володимир Дишканюк (на фото унизу) каже, що йому й досі не віриться, що такі чудеса трапляються у нашій, доволі непевній кризовій часі.

— Як вам вдалося увійти до всеукраїнського проекту Фонду братів Кличків «Старт до успіху!»?

— «Новий канал» оголосив про конкурс на право участі у проекті всі школи, які хотіли взяти участь, відправили свої заявки. У травні поточного року документи про конкурс надійшли до міської держадміністрації. Перший заступник міського голови — Сергій Живодуєв, він же наш депутат, часто буває в школі й знає про всі наші проблеми. Саме він і порекомендував нам взяти участь у цьому конкурсі. Ми відправили заявку й майже забули про неї. А у червні представники «Нового каналу» повідомили про нашу участь у телевізійному конкурсі «Я — герой». На території туристичного комплексу «Зоряний берег» є ціле спортивне містечко, де й проходив конкурс.

За день до змагань нам зателефонували з обуренням: чому ми прислали таких малих дітей? Бо ми — дитяча спортивна школа.

Й справді, наші учасники були молодші за віком від суперників. Спочатку ми програвали, але у фіналі наш учень, Рома Бабенко, вивів команду вперед.

Телевізійне шоу закінчилося,

життя тривало й ми знову почали забувати про цей проект. Аж раптом «Новий канал» оголосив про підбиття підсумків конкурсу й стало відомо, що севастопольська ДЮСШ № 2 стала переможцем і увійшла до всеукраїнського проекту Фонду братів Кличків «Старт до успіху!».

— Скільки тренерів працює у школі?

— У нас 35 тренерів, але маємо чималу проблему з кадрами. Так вийшло, що дитячі спортивні школи фінансуються недостатньо. Заробітна плата у викладача загальноосвітньої школи вища, ніж у тренера найвищої категорії, й відпустка — 56 днів на відміну від 36-денної відпустки тренера. Думається, через таке фінансування й спортивні результати наших олімпійців невисокі, адже все закладається у дитячому віці. Ми — працівники системи освіти: наші трудові книжки знаходяться в управлінні освіти і науки, а фінансуємося з управління фізичного виховання і спорту. Зарплати ще якось нам нараховують, а на оновлення спортивного оснащення коштів хронічно не вистачає.

Тому допомога благодійного Фонду братів Кличків для нас — на зразок манти небесної, просто дарунок Божий. Ми на них молимося тепер і вдень, і вночі. Такого спортивного оснащення ми б не мали ніколи. Ще й досі не віриться, що все це належить нам. Представники фонду вчинили досить мудро. Ми написали про все підряд, бо всього й справді не вистачає. Але вони внесли до кошторису лише те, що ми самі ніколи не зможемо придбати. Наприклад, гімнастичний килим за 375 тисяч, акробатичну доріжку за 175 тисяч. А коли вже кошторис було складено, представники фонду вирішили, що ремонт без нових вікон та дверей буде неповноцінним, і виділили окремо кошти на вікна й двері. Тепер світло, тепло і досить зручно. А до цього в гімнастичних класах мерзли і діти, і тренери.

Що й казати, після таких метаморфоз ми повірили, що чудеса на світі бувають. Й цю казку для наших дітей створив благодійний Фонд братів Кличків.

Записала Лідія СТЕПКО м. Севастополь

БІЙ ВОЛОДИМИРА КЛИЧКА З МОРМЕКОМ ПЕРЕНЕСЕНО

Бій чемпіона WBA/IBO/IBF/WBO у суперважкій вазі Володимира Кличка із французом Жаном-Марком Мормеком скасовано. Про це повідомляє німецьке видання Bild з посиланням на українського боксера.

На прес-конференції, яка відбулася в Дюссельдорфі, стало відомо, що бій Володимира Кличка з Жаном-Марком Мормеком може відбутися 3 березня 2012 року. Куплені на 10 грудня 30 тисяч квитків будуть дійсні і 3 березня. Жан-Марк Мортек висловив жаль з приводу хвороби чемпіона і перенесення бою і впевненість у тому, що титули він зможе завоювати і наступного року, повідомляє sprox.com.

2 грудня Володимир Кличко, який про-

водив підготовку до бою у тренувальному таборі в Гоїнгу, був доставлений вертольотом в одну з лікарень Інсбрука зі скаргами на болі в животі. Звідти його перевезли до лікарні в Дюссельдорф.

Вже в суботу він був прооперований. У ході операції був роздроблений і видалений камінь із нирки. Проте пізніше українець знову звернувся до лікарів через болі.

На прес-конференції виступив професор Петер Альберс, фахівець у галузі урології університетської клініки Дюссельдорфа: «У даній ситуації не рекомендується проводити чемпіонський бій у суперважкій вазі. Будь-кому, хто переніс 2 операції протягом 24 годин, необхідний час для одужання».

СУПЕРНИКИ ВИЗНАЧЕНІ

Україна радо вітатиме гостей — футбольних уболівальників з усіх країн під час фінальної частини чемпіонату Європи з футболу 2012 року. На цьому наголосив Президент України Віктор Янукович на офіційній церемонії жеребкування фінального турніру УЄФА Євро-2012, що відбулася минулої п'ятниці в Палаці мистецтв «Україна».

«Welcome to Kyiv. Ми дуже раді будемо бачити гостей. З великим задоволенням будемо приймати і мати надію, що вболівальники з усього світу отримають задоволення», — сказав Глава держави, передає кореспондент УКРІН-ФОРМУ.

Президент відзначив наших польських партнерів і друзів, які разом з Україною взяли на себе зобов'язання та виклики спільної долі і разом готувалися до Євро-2012. «Я хотів би подякувати всім: будівельникам, футбольним функціонерам і всім, хто підтримував нас, готуючись до Євро-2012», — сказав В. Янукович.

* * *

За результатами жеребкування суперниками національної збірної України з футболу у квартеті D групового етапу фінального турніру XIV чемпіонату Європи стали команди Англії, Швеції та Франції.

Результати жеребкування фінального турніру Євро-2012:

група А — Польща, Росія, Греція, Чехія;

група В — Голландія, Німеччина, Португалія, Данія;

група С — Іспанія, Італія, Хорватія, Ірландія;

група D — УКРАЇНА, Англія, Швеція, Франція.

Матчі Євро-2012 пройдуть з 8 червня до 1 липня наступного року у восьми містах України та Польщі — Києві, Донецьку, Львові, Харкові, Варшаві, Гданську, Познані та Вроцлаві.

* * *

Національна збірна України з футболу розпочне виступ у квартеті D групового етапу фінального турніру XIV чемпіонату Європи матчем проти команди Швеції, який відбудеться 11 червня на НСК «Олімпійський» у Києві. Наступні два поєдинки підопічні Олега Блохіна проведуть на «Донбас Арені» у Донецьку, де зіграють зі збірними Франції (15 червня) та Англії (19 червня).

У Харкові та Львові відбудуться матчі групи В, яку представляють збірні Голландії, Німеччини, Португалії і Данії.

Польські міста Варшава та Вроцлав прийматимуть учасників квартету А (Польща, Росія, Греція, Чехія), а Гданськ і Познань побачать ігри групи С за участі чемпіона світу та Європи збірної Іспанії, якій протистоятимуть команди Італії, Хорватії та Ірландії.

* * *

Якщо футболістам збірної України вдасться перемогти у першому матчі Євро-2012, команді буде легко вийти у наступний етап турніру. Про це заявив в інтерв'ю телеканалу «Футбол» головний тренер української національної збірної Олег Блохін.

Олег Блохін не вважає квартет D, в який потрапила Україна, Англія, Швеція й Франція, «групою смерті». «Я б не назвав наш квартет «Групою смерті». Важка група, будуть важкі ігри. До речі, це найскладніший із чемпіонатів Європи за останній час, тому що тут немає жодної середньої команд. У нашій групі всі чотири опоненти — фаворити», — зазначив наставник збірної України.